

ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE A PARLAMENTULUI ÎN ANUL 2022 ȘI 2023: EFICIENȚA ȘI PROVOCĂRILE RAPORTĂRII INSTITUȚIILOR PUBLICE ȘI ANTICORUPȚIE

Acest raport a fost elaborat de Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) în cadrul Proiectului „Core support to the CAPC”, care se desfășoară cu suportul Suediei. Opiniile exprimate reflectă poziția autorilor și nu reprezintă în mod neapărat punctul de vedere al finanțatorului.

Iulie 2024

CUPRINS

ABREVIERI	3
SUMAR EXECUTIV	4
1. ASPECTE INTRODUCTIVE	5
1.1. Finalitatea prezentului raport.....	5
1.2. Repere metodologice	6
2. INSTRUMENTELE DE SUPRAVEGHERE ALE PARLAMENTULUI	6
2.1. Supravegherea exercitată de către comisiile permanente și de subcomisiile create în cadrul unor comisii permanente.....	6
2.2. Supravegherea exercitată de către comisiile speciale și de anchetă ale Parlamentului	7
2.3. Interpelările și întrebările deputaților adresate membrilor Guvernului și conducătorilor altor autorități ale administrației publice.....	8
2.4. Moțiunile simple, moțiunea de cenzură și angajarea răspunderii Guvernului în fața Parlamentului	9
2.5. Exercițarea controlului parlamentar asupra executării legii.....	9
2.6. Audieri în plenul Parlamentului	13
2.7. Raportul anual al activității Guvernului / Rapoartele anuale ale autorităților publice.....	13
3. RAPORTAREA INSTITUȚIILOR INDEPENDENTE ȘI AGENȚIILOR DE REGLEMENTARE ÎN FAȚA PARLAMENTULUI	14
3.1. Cadrul legal privind raportarea instituțiilor și agențiilor în Parlament	14
3.2. Deficiențe în procesul de raportare a instituțiilor și agențiilor publice în fața Parlamentului	17
3.2.1. Deficiențe de reglementare	17
3.2.2. Deficiențe de planificare	19
3.2.3. Deficiențe de implementare	20
3.2.4. Deficiențe de monitorizare	24
4. SUPRAVEGHEREA PARLAMENTARĂ A INSTITUȚIILOR ANTICORUPȚIE	28
4.1. Centrul Național Anticorupție.....	28
4.2. Autoritatea Națională de Integritate	32
4.3. Procuratura Anticorupție.....	33
4.4. Serviciul de Informații și Securitate	34
4.5. Ministerul Afacerilor Interne	36
5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	37
Anexa 1. Rapoartele instituțiilor și agențiilor publice prezentate și examinate în Parlament în anii 2022 și 2023	44

ABREVIERI

ANI	Autoritatea Națională de Integritate
ANRE	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
ANSC	Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor
BASS	Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat
BS	Bugetul de Stat
BNM	Banca Națională a Moldovei
CAIA	Comisia agricultură și industrie alimentară
CAPC	Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției
CAPDR	Comisia administrație publică și dezvoltare regională
CJNI	Comisia juridică, numiri și imunități
CCECTSM	Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media
CCFP	Comisia de control al finanțelor publice
CDORI	Comisia drepturile omului și relații interetnice
CEBF	Comisia economie, buget și finanțe
CEC	Comisia Electorală Centrală
CtEDO	Curtea Europeană pentru Drepturile Omului
CMCTV	Comisia mediu, climă și tranziție verde
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAJGS	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat
CNPDCP	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CPEIE	Comisia politică externă și integrare europeană
CPSSF	Comisia protecție socială, sănătate și familie
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSNAOP	Comisia securitate națională, apărare și ordine publică
FAOAM	Fondul Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală
FGDSB	Fondului privind Garantarea Depozitelor în Sistemul Bancar
HG	Hotărâre de Guvern
HP	Hotărâre de Parlament
IP	Instituție Publică
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
RM	Republica Moldova
SIS	Serviciul de Informații și Securitate
SNIA	Strategia Națională de Integritate și Anticorupție
UE	Uniunea Europeană

SUMAR EXECUTIV

Prezentul raport cuprinde o analiză a modului în care Parlamentul și-a realizat funcția de supraveghere parlamentară în anii 2022 și 2023. În detaliu este analizat instrumentul de raportare a autorităților publice și a instituțiilor specializate, inclusiv cele anticorupție, în fața Parlamentului.

Pentru realizarea raportului a fost analizată legislația, rapoartele Parlamentului, informațiile și datele din spațiul public, rapoartele și studiile organizațiilor societății civile, răspunsurile autorităților publice la chestionarul online și interviurile cu reprezentanții Secretariatului Parlamentului.

Instrumentele de supraveghere ale Parlamentului

În perioada monitorizată, Parlamentul Republicii Moldova a utilizat diverse instrumente de supraveghere, pe care le are la dispoziție, pentru a-și realiza funcția de control parlamentar. Astfel:

- Comisiile permanente au desfășurat 31 de audieri în anul 2022 și 45 de audieri în anul 2023;
- Au activat 4 comisii speciale și o comisie de anchetă constituite în perioada monitorizată sau care au continuat activitatea începută în anii precedenți;
- Deputații au adresat autorităților publice 22 de întrebări în anul 2022 și 4 întrebări în anul 2023, fără formularea interpelărilor în anii monitorizați;
- Au fost înaintate 3 moțiuni simple și o moțiune de cenzură asupra activității Guvernului în anul 2022, iar în anul 2023 a fost înaintată doar o moțiune de cenzură, toate fiind respinse de către Parlament;
- Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului a elaborat 21 de rapoarte ex-post juridice în perioada anului 2022 și 20 astfel de rapoarte în anul 2023. În același timp, comisiile permanente au elaborat 3 rapoarte de evaluare ex-post de impact în anul 2022, care se referă la 4 acte normative, și alte 3 rapoarte în anul 2023 în privința la 3 acte normative;
- În anul 2022 a avut loc o singură audiere în Plenul Parlamentului, iar în anul 2023 au fost desfășurate 3 audieri în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului pe chestiuni ce se referă la interesele societății;
- În anul 2022 au fost recepționate 42 de rapoarte ale autorităților publice, 8 fiind examinate în plen și 13 în comisiile permanente. În anul 2023 numărul rapoartelor ajunge la 48, din ele 13 au fost examinate în ședințele plenare și 18 în ședințele comisiilor. În perioada analizată nu au fost audiate în plenul Parlamentului rapoartele de activitate ale Guvernului.

Raportarea instituțiilor independente și agențiilor de reglementare în fața Parlamentului

Anual, 20 de instituții independente și agenții de reglementare prezintă Parlamentului 33 de rapoarte. În anul 2022, 19 instituții și agenții au prezentat în Parlament 25 de rapoarte sau circa $\frac{3}{4}$ din rapoartele care trebuiau să fie prezentate. În anul 2023, 20 instituții și agenții au prezentat în Parlament 29 de rapoarte sau circa 88% din rapoartele care trebuiau să fie prezentate.

Procesul de raportare a instituțiilor și agențiilor publice în fața Parlamentului este reglementat insuficient în Regulamentul Parlamentului și are mai multe deficiențe în practică, care cuprinde toate etapele utilizării acestui instrument al controlului parlamentar.

Comisiile permanente își planifică, de regulă anual, acțiuni de examinare a rapoartelor autorităților publice și de audiere a acestor rapoarte. Astfel de planuri au avut 6 comisii permanente în anul 2022 și 7 comisii în 2023.

În anul 2022 au fost audiate în comisiile permanente circa 24% din rapoartele autorităților publice care trebuie să fie prezentate Parlamentului. Pe web au fost publicate 5 decizii, dar niciun raport al comisiilor în rezultatul audierilor. În anul 2023 numărul lor crește la 48%, fiind publicate pe web 8 rapoarte ale comisiilor permanente în rezultatul audierilor desfășurate și 2 decizii. Procesul de audiere a rapoartelor autorităților publice în comisiile parlamentare este afectat de lipsa unor proceduri clare, lipsa personalului și capacitățile reduse ale acestuia pentru examinarea rapoartelor.

În plenul Parlamentului au fost audiate circa 29% din numărul rapoartelor obligatorii de audiat conform legislației în anul 2022. În anul 2023, numărul rapoartelor prezentate în plen a crescut pînă la 71%, fiind audiate suplimentar și rapoarte care nu se examinează obligatoriu în plenul Parlamentului. În topul instituțiilor ale căror rapoarte au fost audiate în plen notăm Avocatul Poporului, Centrul Național Anticorupție, Comisia Electorală Centrală și Consiliul pentru egalitate.

Parlamentul și comisiile permanente întâmpină dificultăți în ce privește monitorizarea implementării recomandărilor în rezultatul audierii rapoartelor autorităților publice. Aceasta e cauzată de lipsa unor reglementări în legislație a unui mecanism de control și monitorizare a implementării recomandărilor, inclusiv de lipsa unor sancțiuni pentru cei responsabili de reacție.

Supravegherea parlamentară a instituțiilor anticorupție

Prezentul raport face o analiză sumară a supravegherii parlamentare efectuate în privința celor cinci instituții anticorupție. În acest sens a fost examinat cadrul normativ care obligă aceste autorități publice să prezinte rapoarte Parlamentului, statisticile privind examinarea și audierea acestor rapoarte de către comisiile parlamentare și plenul Parlamentului, precum și alte instrumente de supraveghere parlamentară utilizate în privința acestor instituții anticorupție.

În anii 2022 și 2023 este audiat în ședințele plenare ale Parlamentului raportul de activitate al Centrului Național Anticorupție, iar în 2023 a fost audiat și-n comisiile de profil responsabile. Aceste comisii organizează în anul 2023 și audierea raportului cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale. În perioada monitorizată Parlamentul efectuează evaluarea ex-post juridică a Legii privind avertizorii de integritate, dar și evaluarea ex-post juridică și evaluarea ex-post de impact a Legii privind evaluarea integrității instituționale.

Raportul de activitate al Autorității Naționale de Integritate a fost audiat în plen și în cadrul comisiei competente doar în anul 2022. Tot în acest an are loc evaluarea ex-post de impact a Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii privind declararea averii și a intereselor personale.

Instrumentul prezentării rapoartelor în Parlament nu-i este aplicat separat Procuraturii Anticorupție, fiind exercitat în cadrul raportării Procurorului General. Doar în anul 2022 Comisia juridică pentru numiri și imunități a organizat audierea raportului despre activitatea Procuraturii.

Nici Ministerului Afacerilor Interne nu-i este aplicat separat instrumentul raportării Parlamentului, acesta fiind exercitat în cadrul raportării Guvernului. Rapoartele de activitate ale Guvernului pentru anii 2021 și 2022 nu au fost audiate în plenul Parlamentului.

În rezultatul analizei efectuate, nu au fost identificate informații privind desfășurarea audierilor în privința celor trei rapoarte ale Serviciului de Informații și Securitate. Pe pagina web a Parlamentului sunt publicate doar rapoartele de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei securității informaționale a Republicii Moldova.

1. ASPECTE INTRODUCATIVE

1.1. Finalitatea prezentului raport

Prezentul raport examinează modul în care Parlamentul și-a exercitat funcția de control parlamentar în perioada 2022-2023. Funcția de control a Parlamentului derivă din dreptul de control reciproc pe care îl au autoritățile publice, în conexiune cu principiul separației puterilor în stat (puterea legislativă, executivă și judecătorească) și este expres stabilită în articolul 66 din Constituția Republicii Moldova. Prin intermediul acestei funcții, Parlamentului monitorizează activitățile Guvernului și ale administrației publice, evaluează implementarea politicilor interne și externe ale statului, precum și aplicarea uniformă și eficientă a legilor. O exercitare eficientă a controlului parlamentar asigură respectarea și implementarea corectă a legilor, protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, identificarea disfuncționalităților în activitatea autorităților publice, precum și responsabilitatea financiară și utilizarea eficientă a banilor publici.

În acest raport vom explora în detaliu unul din instrumentele de bază ale controlului parlamentar - raportarea instituțiilor publice în fața Parlamentului, inclusiv cele anticorupție. Rapoartele întocmite de autoritățile publice oferă o imagine detaliată a activității acestora, prezentând realizările, provocările și strategiile viitoare. Aceste rapoarte furnizează informații relevante și actualizate despre performanțele instituțiilor publice, inclusiv problemele întâmpinate și modul de utilizare a resurselor publice. Prin examinarea și audierea acestor rapoarte, Parlamentul evaluează eficiența activității instituțiilor publice, identifică eventualele deficiențe, previne abuzurile, corupția și neglijența în serviciul public, și propune măsuri de îmbunătățire sau corective. Supravegherea parlamentară asupra instituțiilor publice reprezintă o condiție esențială pentru eficiența activității lor și menținerea responsabilității față de interesul public.

În contextul reformelor, schimbărilor legislative și evoluțiilor recente, precum și al eforturilor și angajamentelor anticorupție și cerințelor tot mai mari de transparență și responsabilitate, raportarea instituțiilor anticorupție în fața Parlamentului rămâne o temă de actualitate. Utilizarea acestui instrument de supraveghere parlamentară asupra instituțiilor anticorupție este deosebit de importantă, asigurând că acestea își îndeplinesc mandatul conform legii și că politicile anticorupție sunt eficiente. Prezentul raport va explora aceste aspecte și va oferi recomandări pentru îmbunătățirea utilizării acestui instrument de supraveghere.

1.2. Repere metodologice

Monitorizarea s-a bazat pe diverse metode, printre care analiza cadrului normativ, sumarizarea datelor cantitative din surse publice și sinteza răspunsurilor autorităților publice la chestionarul online, precum și interviurile cu reprezentanții Secretariatului Parlamentului. În cadrul monitorizării, s-au urmărit atât indicatori de rezultat cantitativi (de exemplu, numărul audierilor), cât și indicatori de rezultat calitativi (de exemplu, impactul audierilor conform percepției autorităților chestionate).

Pentru a atinge scopul monitorizării, au fost utilizate următoarele surse principale:

- informațiile furnizate de autorități prin intermediul paginilor web oficiale;
- informațiile din rapoartele și notele analitice elaborate de autorități și organizațiile non-guvernamentale;
- comunicate de presă și publicații mass-media;
- răspunsurile autorităților publice la chestionarul online privind evaluarea modului de realizare a controlului parlamentar (14 autorități respondente din 20);
- informațiile obținute din interviurile cu reprezentanții Secretariatului Parlamentului.

2. INSTRUMENTELE DE SUPRAVEGHERE ALE PARLAMENTULUI

Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova¹ cuprinde mai multe norme privind funcția de supraveghere a Parlamentului și instrumente pentru efectuarea controlului parlamentar. Parlamentul, organele de lucru, deputații pot utiliza toate sau unele din aceste instrumente în activitatea lor.

2.1. Supravegherea exercitată de către comisiile permanente și de subcomisiile create în cadrul unor comisii permanente²

Membrii Guvernului și conducătorii altor autorități ale administrației publice au acces la lucrările comisiilor și sunt obligați să participe la ședințele la care sunt invitați. Aceștia pot lua cuvânt și pot răspunde la întrebări în cadrul acestor ședințe. De asemenea, Regulamentul Parlamentului prevede posibilitatea comisiilor permanente de a invita la ședințe persoane interesate și specialiști din diverse domenii. În plus, comisiile permanente pot iniția anchete referitoare la activitatea organelor administrației publice. Comisia permanentă are dreptul să invite persoane pentru audieri în cadrul anchetei, iar aceste persoane trebuie să participe la audieri. Dezbaterile asupra raportului comisiei pot duce la solicitarea destituirii persoanelor oficiale de stat alese sau numite de către Parlament în cazul în care se constată abateri grave în activitatea acestora.

¹ [Legea nr. 797/1996](#) pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului

² Vezi art. 25-28¹, 31 din [Regulamentul Parlamentului](#)

În cadrul Comisiei pentru securitatea națională, apărare și ordinea publică activează **subcomisia** pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului de Informații și Securitate, care supraveghează respectarea de către SIS a legalității, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a ordinii democratice din stat, asigură neadmiterea angajării politice a SIS. În cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități activează **subcomisia** pentru exercitarea controlului parlamentar asupra executării hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și a hotărârilor Curții Constituționale. Aceasta monitorizează permanent procesul executării hotărârilor și deciziilor CEDO, a hotărârilor Curții Constituționale, precum și promovează proiecte de acte normative necesare pentru executarea acestora. Președintele subcomisiei prezintă anual în ședința în plen a Parlamentului un raport al subcomisiei cu privire la executarea hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului.

În rapoartele anuale de activitate ale Parlamentului nu sunt reflectate audierile desfășurate de comisiile permanente prin care acestea își realizează funcția de supraveghere parlamentară. De regulă, se duc statistici despre audierile desfășurate de către comisiile permanente în calitate de instrumente de consultare a părților interesate în procesul decizional. Potrivit informațiilor publicate pe pagina web a Parlamentului, în anul 2022³ au fost desfășurate 142 de audieri publice și parlamentare, aici fiind incluse în mare parte consultările desfășurate de către comisiile permanente asupra proiectelor de legi, iar în anul 2023⁴ au avut loc 84 audieri/consultări publice inițiate de către comisiile permanente cu participarea reprezentanților societății civile.

Pe pagina web a Parlamentului, la rubrica destinată controlului parlamentar, există subrubrica "[Audieri în comisie](#)". Reieșind din informațiile publicate în această subrubrică web, dar și din alte rubrici existente pe pagina web a Parlamentului, în anul 2022 au avut loc 31 de audieri în comisiile permanente (10 audieri de rapoarte ale autorităților publice și 21 de audieri de supraveghere a activității autorităților publice și implementare a legilor în practică). În ce privește anul 2023, au fost publicate informații despre 45 de audieri desfășurate de comisiile permanente (18 audieri de supraveghere a activității autorităților publice și implementare a legilor în practică, 11 audieri privind prioritățile legislative ale autorităților publice și 16 audieri de rapoarte ale autorităților publice).

2.2. Supravegherea exercitată de către comisiile speciale și de anchetă ale Parlamentului⁵

Comisiile de anchetă și comisiile speciale sunt constituite în baza hotărârii Parlamentului, scopul fiind indicat în decizia de inițiere a acestei comisii.

Comisiile speciale sunt constituite, de regulă, pentru elaborarea unor proiecte de acte normative complexe. Sunt cazuri cînd astfel de comisii au fost constituite pentru investigarea și aprecierea unor anumite situații de ordin social și politic sau efectuarea controlului parlamentar în anumite domenii.

Comisiile de anchetă sunt constituite pentru a efectua o anchetă parlamentară, prin care se constată existența sau inexistența unor fapte care fac obiect al anchetei, fără a stabili răspunderea contravențională, materială, disciplinară sau penală a vreunei persoane. La cererea comisiei de anchetă, orice persoană, instituție sau organizație care cunoaște vreo probă sau deține vreun mijloc de probă este obligată să le prezinte comisiei. Rezultatele anchetei parlamentare poate constitui temei pentru autoritățile publice competente să ia măsuri de responsabilizare a funcționarilor publici, demnitarilor sau alte persoane.

În conformitate cu informațiile sistematizate ale Parlamentului, în anul 2022⁶ au fost constituite 2 comisii speciale și o comisie de anchetă, iar în anul 2023⁷ o comisie specială. La acestea se mai adaugă o comisie specială constituită în anul 2021, care are statut de monitorizare permanentă. Totodată, și-au mai desfășurat activitatea comisii speciale și de anchetă constituite în anul 2021, care aveau termen să prezinte rapoartele în anul 2022.

³ [Raport privind transparența în procesul decizional în cadrul Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2022](#)

⁴ [Raport privind transparența în procesul decizional în cadrul Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2023](#)

⁵ Vezi art. 32-36 din [Regulamentul Parlamentului](#)

⁶ [Raport privind transparența în procesul decizional în cadrul Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2022](#)

⁷ [Raport statistic privind activitatea Parlamentului de legislatura a XI-a \(26.07.2021 - 31.12.2023\)](#)

Tabelul 1. Comisii speciale și comisii de anchetă în anii 2022 și 2023

Denumirea comisiei	Actul de constituire	Rezultat
Comisii speciale		
Comisia specială de examinare a procesului decizional privind controlul inflației și politica monetară pe parcursul perioadei ultimelor 18 luni	HP nr.147/2022	-
Comisia specială pentru examinarea eficienței aplicării reglementărilor din sectorul produselor petroliere	HP nr.148/2022	HP nr.212/2022 (Raportul Comisiei)
Comisia specială de monitorizare și control parlamentar asupra realizării politicii de reintegrare a Republicii Moldova	HP nr.165/2021 (modificată prin HP nr.265/2022)	-
Comisia specială pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului pentru drepturile copilului	HP nr.51/2023	HP nr.196/2023
Comisii de anchetă		
Comisia de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului	HP nr. 200/2022	HP nr.200/2022 (Raportul Comisiei) Raportul Guvernului nr.1395/2023 HP nr.174/2023 (Raportul Guvernului)

2.3 Interpelările și întrebările deputaților adresate membrilor Guvernului și conducătorilor altor autorități ale administrației publice⁸

Fiecare deputat poate adresa întrebări membrilor Guvernului sau conducătorilor altor autorități ale administrației publice, iar aceștia au obligația să răspundă. Această formă de control parlamentar este utilizată în fiecare zi de joi, în ultima oră de lucru al Parlamentului, cu excepția ultimei joi din lună.

Interpelarea deputatului constă dintr-o cerere adresată Guvernului, prin care se solicită explicații asupra unor aspecte ale politicii Guvernului ce țin de activitatea sa internă sau externă. Interpelările reprezintă o modalitate de control parlamentar care poate duce la răspunderea Guvernului. Astfel, autorii interpelării pot cere Parlamentului dezbateră în ședință plenară a răspunsului la interpelare, înaintînd în acest sens o moțiune simplă. Prezența membrilor Guvernului, cărora le sînt adresate interpelări, la ședința Parlamentului consacrată interpelărilor, este obligatorie.

Reieșind din informațiile disponibile, în cadrul ședințelor din anul 2022⁹, deputații au adresat 22 de întrebări, fiind recepționate 19 răspunsuri de la autoritățile administrației publice. În același timp, deputații nu au formulat nici o interpelare către Guvern în anul 2022. În anul 2023¹⁰ nu a fost formulată nici o interpelare, dar au fost adresate 4 întrebări, în rezultatul cărora au fost recepționate 2 răspunsuri.

Tabelul 2. Întrebări și interpelări în anii 2022 și 2023

	Anul	Adresate de către deputați	Răspunsuri recepționate	Restanțe
Întrebări	2022	22	19	3
	2023	4	2	2
Interpelări	2022	-	-	-
	2023	-	-	-

⁸ Vezi art. 122-125 din [Regulamentul Parlamentului](#)

⁹ [Raport privind transparența în procesul decizional în cadrul Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2022](#)

¹⁰ [Raport statistic privind activitatea Parlamentului de legislatura a XI-a \(26.07.2021 - 31.12.2023\)](#)

2.4. Moțiunile simple, moțiunea de cenzură și angajarea răspunderii Guvernului în fața Parlamentului¹¹

Moțiunea simplă exprimă poziția Parlamentului într-o anumită problemă de politică internă sau externă ori, după caz, într-o problemă ce a făcut obiectul unei interpelări. Moțiunea simplă poate fi inițiată de cel puțin 15 deputați. Acestea se supun dezbaterii în Plenul Parlamentului, cu prezentarea raportului Guvernului, fiind adoptate de către Parlament și sînt obligatorii pentru Guvern sau alte autorități vizate.

Moțiunea de cenzură exprimă retragerea încrederii acordate Guvernului la investitură. Moțiunea de cenzură poate fi inițiată de cel puțin 1/4 din numărul deputaților aleși și se dezbate în Plenul Parlamentului. În cazul adoptării moțiunii de cenzură, Primul-ministru va prezenta în termen de cel mult 3 zile, Președintelui Republicii Moldova demisia Guvernului.

Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Parlamentului asupra unui program, asupra unei declarații de politică generală ori asupra unui proiect de lege organică sau ordinară. Angajarea răspunderii politice în fața Parlamentului se declară prin hotărîre de Guvern, care se prezintă în aceeași zi Parlamentului, cu anexarea textului programului, al declarației de politică generală sau al proiectului de lege. Dacă în decursul a 72 de ore din momentul angajării răspunderii de către Guvern, cel puțin 1/4 din numărul deputaților aleși nu depun o moțiune de cenzură Guvernului sau dacă moțiunea de cenzură depusă este respinsă, programul, declarația de politică generală sau proiectul de lege se consideră adoptate și devin executorii pentru Guvern. În cazul depunerii unei moțiuni de cenzură, aceasta urmează a fi examinată potrivit prevederilor Regulamentului Parlamentului ce se referă la moțiunile de cenzură.

În conformitate cu statisticile Parlamentului, în anul 2022¹² au fost înaintate 3 moțiuni simple și o moțiune de cenzură asupra activității Guvernului, toate fiind respinse de către Parlament. În anul 2023¹³ a fost înaintată doar o moțiune de cenzură, respinsă de către Parlament.

Tabelul 3. Moțiuni simple și moțiuni de cenzură în anii 2022 și 2023

	Anul	Obiectul	Număr și Dată	Statut
Moțiuni simple	2022	Moțiune simplă asupra politicilor desfășurate de Ministerul Justiției în domeniul justiției	423 din 17.11.2022	respins
		Moțiune simplă asupra politicilor Ministerului Finanțelor	248 din 20.06.2022	respins
		Moțiune simplă asupra politicilor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare	218 din 2.06.2022	respins
	2023	-	-	-
Moțiuni de cenzură	2022	Moțiune de cenzură asupra activității Guvernului RM	355 din 15.09.2022	respins
	2023	Moțiune de cenzură asupra activității Guvernului RM	356 din 5.10.2023	respins

2.5. Exercițarea controlului parlamentar asupra executării legii¹⁴

Una din funcțiile importante ale Parlamentului este controlul asupra executării legii și determinarea eficienței acțiunii legii, numită și evaluare ex-post a actelor normative adoptate. Mecanismul de control parlamentar prin prisma evaluării ex-post a legislației este reglementat normativ de prevederile art.110 - 111 din Regulamentul Parlamentului. Acestea sunt dezvoltate în [Metodologia de evaluare ex-post](#) privind implementarea actelor normative, aprobată prin Hotărîrea Biroului permanent nr.2 din 7.02.2018.

Sistemul parlamentar de evaluare ex-post a actelor normative are două dimensiuni. Aceste două dimensiuni sunt descrise în Metodologia de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative. În primul rînd, **evaluarea**

¹¹ Vezi art. 112–120 din [Regulamentul Parlamentului](#)

¹² Vezi pagina web a Parlamentului, [rubrica "control parlamentar", subrubrica "moțiune"](#)

¹³ [Raport statistic privind activitatea Parlamentului de legislatura a XI-a \(26.07.2021 - 31.12.2023\)](#)

¹⁴ Vezi art.110 – 111 din [Regulamentul Parlamentului](#)

ex-post juridică, efectuată de către Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, este axată pe analiza aspectelor juridice privind actul normativ adoptat, pentru a verifica dacă au fost aprobate toate actele normative necesare pentru executarea și implementarea actului legislativ, dacă sînt anumite obstacole de ordin juridic la aplicarea în practică a actului normativ, dacă normele actului normativ au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională. În al doilea rînd, **evaluarea ex-post de impact**, efectuată de către comisiile parlamentare responsabile, reprezintă analiza care stabilește eficiența actului normativ, dacă scopul și obiectivele actului normativ au fost îndeplinite, cum poate fi îmbunătățită implementarea actului normativ, ce lecții învățate pot fi identificate.

Anual, în Parlament este întocmit și aprobat Planul de evaluare ex-post a actelor normative. Planul pentru anii 2022¹⁵ și Planul pentru anul 2023¹⁶ include lista actelor normative ce vor fi supuse evaluării ex-post de impact în cadrul comisiilor permanente de profil și lista actelor normative care vor fi supuse evaluării ex-post juridice în cadrul Direcției generale juridice.

Potrivit statisticilor parlamentare¹⁷, Direcția generală juridică a elaborat 20 de rapoarte ex-post juridice în perioada anului 2022. Totuși, în rezultatul monitorizării paginii web a Parlamentului¹⁸ au fost identificate 21 de rapoarte de evaluare ex-post juridică elaborate în anul 2022. Analizele efectuate de către Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului arată că Guvernul a executat cu întârziere mai mult de doi ani 54 de prevederi și nu a executat 43 de prevederi. Astfel, aceste norme devin neaplicabile, acest fapt conducînd la subminarea principiului statului de drept, sporirea riscului de corupție și pierderea încrederii în lege de către cetățeni. În rapoartele ex-post juridice se recomandă organizarea de către comisiile de profil a audierilor parlamentare, în cadrul cărora să se solicite ministerelor responsabile și Guvernului explicații pe marginea neorganizării executării depline a legilor. În același timp, potrivit informațiilor disponibile pe pagina web a Parlamentului, în anul 2023 au fost elaborate 20 rapoarte ex-post juridice.

Tabelul 4. Rapoarte de evaluare ex-post juridice în anii 2022 și 2023

Nr.	Actul evaluat	Data raportului
2022		
1	Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice	24.01.2022
2	Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice	1.02.2022
3	Codul Educației al Republicii Moldova nr.152/2014, Titlul X "Administrarea sistemului de învățămînt"	1.03.2022
4	Legea apelor nr.272/2011	24.05.2022
5	Legea nr.279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare	24.05.2022
6	Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018	24.05.2022
7	Legea nr.242/2010 cu privire la taxele consulare	8.06.2022
8	Legea nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancale	17.06.2022
9	Legea viei și vinului nr.57/2006	29.06.2022
10	Legea nr.129/2012 privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale	29.06.2022
11	Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale	6.07.2022
12	Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.368/1995 pentru aprobarea Concepției politicii externe a Republicii Moldova	25.07.2022
13	Legea nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică	27.07.2022
14	Legea nr.122/2018 privind avertizorii de integritate	8.08.2022
15	Legea privind protecția consumatorilor nr.105/2003	9.08.2022
16	Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative	1.11.2022
17	Legea securității și sănătății în muncă nr.186/2008	8.11.2022
18	Legea nr.284/2004 privind comerțul electronic	22.11.2022
19	Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător	29.11.2022
20	Legea nr.100/2001 privind actele de stare civilă	16.12.2022
21	Legea nr.768/2000 privind statutul alesului local	21.12.2022
2023		

¹⁵ [Hotărîrea Biroului permanent nr. 4/2022](#) pentru aprobarea Planului de evaluare ex-post pentru anul 2022

¹⁶ [Hotărîrea Biroului permanent nr.23/2022](#) pentru aprobarea Planului de evaluare ex-post pentru anul 2023

¹⁷ [Raport privind transparența în procesul decizional în cadrul Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2022](#)

¹⁸ [Vezi pagina web a Parlamentului, rubrica "control parlamentar", subrubrica "Evaluarea ex-post juridică a actelor normative"](#)

1	Legea nr. 206/2017 pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Republica Federală Germania privind securitatea socială	16.01.2023
2	Cartea a patra „Moștenirea” din Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, cu modificările operate prin Legea nr.133/2018 privind modernizarea Codului civil	28.05.2023
3	Legea nr.182/2010 cu privire la parcurile industriale	16.06.2023
4	Legea nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant	16.06.2023
5	Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale	28.06.2023
6	Codul subsolului nr.3/2009	17.07.2023
7	Legea nr.243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova	08.09.2023
8	Legea nr.291/2016 cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc, însoțit de anexe	18.09.2023
9	Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017	19.09.2023
10	Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024/2000	19.09.2023
11	Legea nr.133/2008 cu privire la ajutorul social	21.09.2023
12	Legea nr.50/2008 privind protecția invențiilor	27.09.2023
13	Legea nr.1041/2000 pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate	27.09.2023
14	Legea nr.121/2007 privind administrarea și dețetizarea proprietății publice	28.09.2023
15	Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală	2.10.2023
16	Legea nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie	2.10.2023
17	Legea nr.115/2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică	2.10.2023
18	Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor	17.11.2023
19	Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte	1.12.2023
20	Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate	29.12.2023

Conform Planului de evaluare ex-post a actelor normative pentru anul 2022, 7 comisii permanente urmau să efectueze evaluarea asupra 13 acte normative. Suplimentar, în planurile anuale de activitate ale comisiilor pentru anul 2022 se prevăd 10 exerciții de control privind implementarea cadrului normativ național. În unele cazuri este indicat direct că se va efectua evaluarea ex-post de impact, în alte cazuri se utilizează formulări generale și nu este clar dacă se are în vedere anume analiza de impact.

Informațiile statistice¹⁹ ne arată că a fost realizată evaluarea ex-post de impact doar în privința la 4 acte normative. Din analiza informațiilor disponibile pe pagina web a Parlamentului, am constatat 3 rapoarte de evaluare ex-post de impact, care se referă la 4 acte normative.²⁰ Trebuie să notăm că un raport de evaluare a fost publicat pe pagina web în anul 2023, deși a fost întocmit de către Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media în anul 2022. Mai există pe web mențiunea despre elaborarea unui raport de evaluare de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, neinclus în Planul pentru anul 2022, nici în planurile pentru anii precedenți. Ca remarcă, acest raport nu poate fi vizualizat, fiind publicat pe web un alt document.

Conform Planului de evaluare ex-post a actelor normative pentru anul 2023, 9 comisii permanente urmau să efectueze evaluarea asupra 17 acte normative. Suplimentar, în planurile anuale de activitate ale comisiilor pentru anul 2023 se prevăd 17 exerciții de control privind implementarea cadrului normativ național. Remarcăm aici aceleași neclarități referitor la planificarea evaluării ex-post de impact sau doar a unor simple audieri privind executarea legilor.

Pornind de la informațiile publicate pe pagina web și statisticile prezentate de către Parlament, în anul 2023 a fost realizată evaluarea ex-post de impact doar în privința la 3 acte normative, cu întocmirea a 3 rapoarte de evaluare. Din actele normative evaluate, 2 erau incluse în Planul aprobat de Biroul permanent al Parlamentului, iar o lege a fost inclusă adițional în [Planul de acțiuni](#) de control parlamentar al Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică pentru anul 2023.

Tabelul 5. Rapoarte de evaluare ex-post de impact în anii 2022 și 2023

Anul	Actul normativ supus evaluării	Raport
	Comisia iuridică, numiri și imunități	

¹⁹ [Raport privind transparența în procesul decizional în cadrul Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2022](#)

²⁰ Vezi rubrica "control parlamentar", subrubrica "[Impactul legislativ și analiza eficienței legilor](#)", pe pagina web a Parlamentului

2022	Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate	21.12.2022
	Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale	
	Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018	
2023	Legea nr.243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova	
Comisia securitate națională, apărare și ordine publică		
2022	Legea nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic	
2023	Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte	
	Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat	
	Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024/2000	
	Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale	29.11.2023
	Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate	
	Legea cu privire la statutul militarilor nr.162/2005	29.11.2023
	Legea nr.192/2019 cu privire la securitatea aeronautică	
	Legea asigurării cu pensii a militarilor și a personalului din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544/1993	
	Hotărârea Parlamentului nr.257/2018 privind aprobarea Strategiei securității informaționale a Republicii Moldova pentru anii 2019 – 2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia	
	Legea privind avertizorii de integritate nr.122/2018	
Cadrul legislativ în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului		
Comisia politică externă și integrare europeană		
2022	Legea nr.761/2001 cu privire la serviciul diplomatic	
2023		
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media		
2022	Legea nr.1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice	21.12.2022
	Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (art. 59-157)	
	Legea nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate	
	Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018	
2023	Legea nr.1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice	14.05.2022
	Legea nr.50/2008 privind protecția invențiilor	
Comisia agricultură și industrie alimentară		
2022	Legea nr.22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri (în comun cu Comisia protecție socială, sănătate și familie)	
	Legea nr.276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural	
2023	Legea nr.115/2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică	
	Legea nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară	
	Legea nr.382/1999 cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (capitol VI)	
	Legea nr.68/2015 despre semințe	
	Legea viei și vinului nr.57/2006 (art.6)	
	Legea nr.237/2018 cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete	
	Legea nr.50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală	
Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și bunăstare a animalelor		
Comisia protecție socială, sănătate și familie		
2022	Legea nr.22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri (în comun cu Comisia agricultură și industrie alimentară)	
2023	Legea nr.133/2008 cu privire la ajutorul social	
Comisia mediu și dezvoltare regională		
2022	Codul subsolului nr.3/2009	
	Legea apelor nr.272/2011 (art.61 alin.(2))	
2023	Codul subsolului nr.3/2009	
	Legea nr.1041/2000 pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate	
	Legea privind deșeurile nr.209/2016 (art.12)	
	Legea privind substanțele chimice nr.277/2018 (art.46)	
Comisia drepturile omului și relații interetnice		
2022	Legea nr.8/2008 cu privire la probațiune	
	Legea nr.338/1994 privind drepturile copilului	
	Legea nr.382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și statutul juridic al organizațiilor lor	
	Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități	
2023	Legea nr.299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant	23.06.2023
Comisia administrație publică și dezvoltare regională		
2022	Legea cooperăției de consum nr. 1252/2000	
	Cadrul normativ de reglementare a regimului juridic aplicabil proprietății publice, inclusiv a modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice în unitățile administrativ-teritoriale (Legea nr.523/1999; Legea nr.436/2006; Legea nr.435/2006; Legea nr.121/2007; Legea nr.29/2028)	

	Regimul juridic privind remunerarea și garanțiile sociale ale funcționarului public (Legea nr.158/2008)	
	Cadrul de reglementare a regulilor și condițiilor de acces pe proprietăți și la infrastructura fizică găzduită de proprietățile în cauză (Legea nr.28/2016)	
2023	Regimul juridic al incompatibilităților și limitărilor aplicabile funcției publice sau funcției de demnitate publică (Legea nr.768/2000; Legea nr.158/2008; Legea nr.199/2010)	
	Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală	
	Legea nr.136/2016 privind statutul municipiului Chișinău	
	Legea nr.151/2017 cu privire la sistemul de adrese	
	Cadrul normativ prin care se reglementează statutul terenurilor întovărășirilor pomicole (Legea nr.5/2018; Legea nr.835/1996)	
	Legea nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție	

2.6. Audieri în plenul Parlamentului²¹

Audierile în Plenul Parlamentului, ca instrument al controlului parlamentar, reies din normele constituționale²² potrivit cărora Parlamentul inițiază cercetarea și audierea oricăror chestiuni ce se referă la interesele societății. Potrivit Regulamentului Parlamentului, o dată în decursul unei sesiuni, Legislativul audiază Guvernul în probleme ce țin de activitatea acestuia. Ca regulă, în cadrul unor astfel de audieri, Parlamentul examinează activitatea Guvernului, inclusiv a ministerelor, în particular, modul în care aceasta aplică legile, precum și performanța membrilor și funcționarilor Guvernului în gestionarea responsabilităților profesionale. La propunerea Biroului permanent, a comisiilor permanente sau a fracțiunilor parlamentare, Parlamentul inițiază audieri și în alte domenii de interes public major. Astfel, în cadrul ședințelor plenare, deputații audiază și dezbate chestiuni actuale și importante pentru interesele societății cu implicarea reprezentanților oficiali ai autorităților și instituțiilor publice, experților, specialiștilor, societății civile și altor părți interesate.

Potrivit statisticilor parlamentare, în anul 2022²³ a avut loc o singură audiere în Plenul Parlamentului, iar în anul 2023²⁴ au fost desfășurate 3 audieri parlamentare în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

2.7. Raportul anual al activității Guvernului / Rapoartele anuale ale autorităților publice²⁵

Controlul parlamentar sub forma de raportare a autorităților publice și a instituțiilor specializate în fața Parlamentului este reglementat în art.127 – art.128 din Regulamentul Parlamentului. Astfel, Guvernul are obligația de a prezenta raportul anual al activității sale în fiecare an în luna aprilie, în ședința în plen a Parlamentului. Alte autorități publice sunt obligate să prezinte rapoarte anuale în plenul Parlamentului în termenele prevăzute de legislația în vigoare, iar unele din ele Parlamentul le va audia în cel mult 30 de zile de la data prezentării și poate decide adoptarea unei hotărâri pe marginea rapoartelor prezentate.

Conform informațiilor paginii web a Parlamentului, Guvernul a prezentat spre audiere în ședința plenară din 23 iunie 2022 rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul bugetar încheiat. Atragem atenție că Raportul anual de activitate al Guvernului pentru anul 2021 nu a fost prezentat și nici plasat spre informare pe pagina web oficială a Parlamentului în anul 2022. Guvernul a prezentat spre informare Raportul semianual privind executarea bugetului public național (la 22 septembrie 2021). În anul 2023 este publicat pe pagina web Raportul cu privire la activitatea Guvernului 2022-2023, nefiind audiat în ședința plenară a Parlamentului.

²¹ Vezi art.126 din [Regulamentul Parlamentului](#)

²² Vezi art.66 lit.n) din [Constituția Republicii Moldova](#)

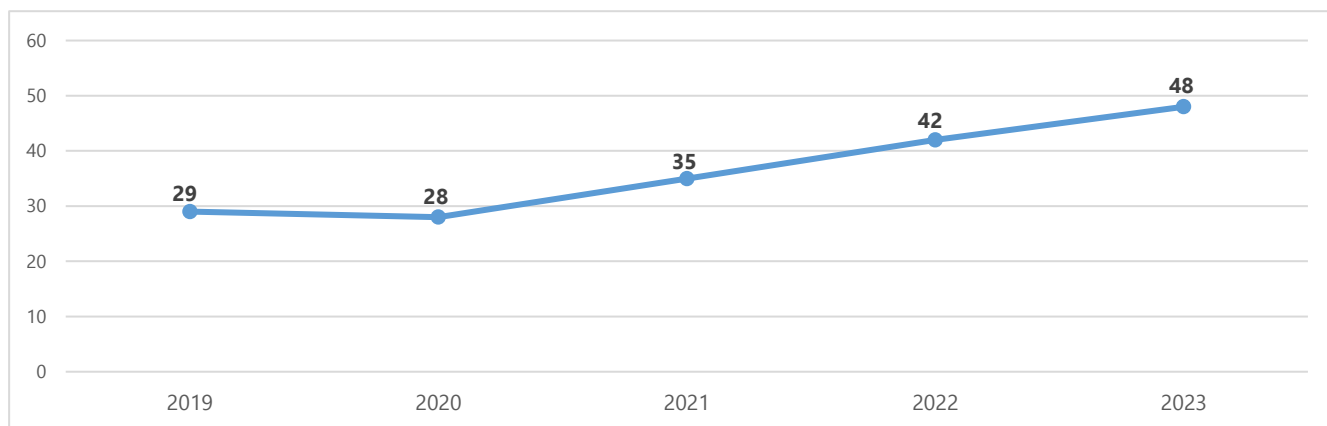
²³ [Raport privind transparența în procesul decizional în cadrul Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2022](#)

²⁴ [Raport statistic privind activitatea Parlamentului de legislatura a XI-a \(26.07.2021 - 31.12.2023\)](#)

²⁵ Vezi art.127 – 128 din [Regulamentul Parlamentului](#)

Potrivit informațiilor sistematizate prezentate de către Parlament, în anul 2022²⁶ au fost recepționate și publicate spre informare 42 de rapoarte ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice și celor formate de Parlament, dintre care 8 rapoarte au fost examinate la ședințele în plen ale Parlamentului, fiind adoptate 5 hotărâri de Parlament, iar 13 rapoarte au fost examinate în comisiile permanente. Numărul rapoartelor prezentate Parlamentului este în creștere pe parcursul ultimilor ani, ajungând la 48 de rapoarte în anul 2023²⁷. În plenul Parlamentului au fost examinate 13 rapoarte, iar în comisiile permanente au fost examinate 18 rapoarte.

Figura 1. Rapoarte prezentate în Parlament de autoritățile publice în anii 2019-2023

3. RAPORTAREA INSTITUȚIILOR INDEPENDENTE ȘI AGENȚIILOR DE REGLEMENTARE ÎN FAȚA PARLAMENTULUI

3.1. Cadrul legal privind raportarea instituțiilor și agențiilor în Parlament

Din lista organelor centrale de specialitate ale administrației publice și celor formate de Parlament care prezintă rapoarte, avem 20 de instituții independente și agenții de reglementare care prezintă anual Parlamentului 33 de rapoarte. Aceste instituții și agenții sunt responsabile pentru implementarea și monitorizarea politicilor publice în diverse domenii, asigurându-se că acestea sunt aplicate corect și eficient. Raportarea anuală către Parlament reprezintă un instrument esențial al controlului parlamentar, contribuind la eficientizarea activității acestor entități și la menținerea responsabilității față de interesul public.

Legile speciale de activitate ale acestor instituții și agenții stabilesc tipul raportului necesar de prezentat Parlamentului și termenul limită calendaristic la care este prezentat fiecare raport.

Tabelul 6. Lista rapoartelor prezentate Parlamentului de către instituțiile și agențiile publice

Nr.	Instituția publică	Denumirea raportului	Termenul de prezentare	Actul normativ de referință
1	Curtea Constituțională	Raportul privind informarea Parlamentului despre exercitarea jurisdicției constituționale	pe parcursul anului	Codul nr. 502/1995
2	CSM	Raport de activitate Raportul anual privind informarea asupra modului de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești în anul precedent	Până la 1 februarie până la 1 aprilie	Legea nr. 947/1996
3	Procuratura Generală	Raportul despre activitatea Procuraturii	până la 31 martie	Legea nr. 3/2016
4	Avocatul Poporului	Raportul anual despre respectarea drepturilor omului în Republica Moldova	până la 15 martie	Legea nr. 52/2014

²⁶ [Raport de activitate al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2022](#)

²⁷ [Raport privind transparența în procesul decizional în cadrul Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2023](#)

5	BNM	Raportul anual al Băncii Naționale a Moldovei	pînă la 1 iunie	Legea nr. 548/1995
		Raportul privind activitatea de supraveghere desfășurată	anual	
		Raport cu analiza situației economice și o previziune pe termen mediu a inflației și a indicatorilor macroeconomici principali	trimestrial, pînă la 45 de zile de la sf. trim. de gestiune	
6	CNPF	Raportul de activitate	pînă la 1 iunie	Legea nr. 192/1998
7	Curtea de Conturi	Raportul anual de activitate al Curții de Conturi	pînă la 1 mai	Legea nr. 260/2017
		Rapoartele auditorului asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea BS, BASS și FAOAM, care se audiază concomitent cu rapoartele respective ale Guvernului	pînă la 1 iunie	
		Raportul anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public	pînă la 15 septembrie	
8	CEC	Raportul privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și/sau a grupurilor de inițiativă	pînă la 1 iunie	Codul nr.325/2022
9	CNA	Raportul anual privind activitatea Centrului Național Anticorupție	pînă la 31 martie	Legea nr. 1104/2002
		Raport cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale	pînă la 30 martie	Legea nr.325/2013
10	SIS	Raportul anual privind activitatea Serviciului de Informații și Securitate	pînă la 1 iunie	Legea nr.753/1999 / Legea nr. 136/2023
		Raport cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale	pînă la 30 martie	Legea nr.325/2013
		Raport privind implementarea Strategiei securității informaționale și Planului de acțiuni	pînă la 31 martie	HP nr.257/2018
11	Consiliul Concurenței	Raportul anual privind activitatea Consiliul Concurenței	pînă la 1 iunie	Legea nr. 183/2012
		Raportul anual privind ajutoarele de stat acordate	pînă la 1 iunie	Legea nr. 139/2012
12	ANRE	Raportul anual privind activitatea Agenției pentru Reglementare în Energetică	pînă la 30 iunie	Legea nr. 174 /2017
		Raportul financiar și raportul de audit	în 10 zile de la raportul de audit	
		Raportul privind monitorizarea pieței produselor petroliere	pînă la 15 martie	
13	CNPDCP	Raportul anual de activitate al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	pînă la 15 martie	Legea nr. 133/2011
14	Consiliul pentru egalitate	Raportul general privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării al Consiliului pentru egalitate	pînă la 15 martie	Legea nr. 298/2012
15	ANSC	Raportul anual de performanță, care include date și analize cu privire la cazurile de soluționare a contestațiilor	pînă la 15 martie	Legea nr. 131/2015
16	FGDSB	Raportul de activitate al Fondului privind garantarea depozitelor în sistemul bancar	4 luni de la încheierea anului	Legea nr. 575/2003 ²⁸
17	ANI	Raportul de activitate al Autorității Naționale de Integritate	pînă la 31 martie	Legea nr. 32/2016
18	Consiliul Audiovizualului	Raportul anual de activitate	pînă la 1 martie	
19	IP Compania "Telera dio - Moldova"	Raportul de activitate al IP Compania „Teleradio-Moldova”	pînă la 1 februarie	Codul nr. 174/2018
		Raportul privind executarea bugetului IP Compania „Teleradio-Moldova”		
		Raportul anual de activitate al Consiliului de supraveghere și dezvoltare al IP Compania „Teleradio-Moldova”		
20	CNAJGS	Raportul de activitate	anual	Legea nr. 198/2007

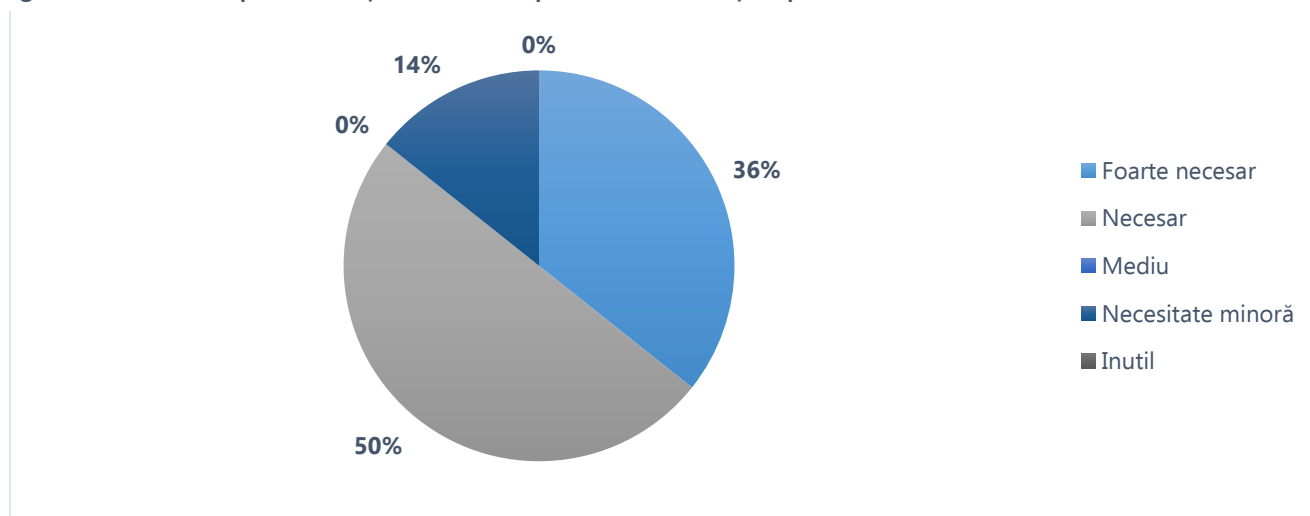
²⁸ La 1.10.2023 a intrat în vigoare [Legea nr.160/2023](#) cu privire la garantarea depozitelor în bănci, care înlocuiește Legea nr.575/2003

În anul 2022, 19 instituții/agenții, cu excepția Consiliului Superior al Magistraturii, au prezentat în Parlament 25 de rapoarte sau circa ¾ din rapoartele care trebuiau să fie prezentate (vezi Anexa nr.1). Din ele, 4 rapoarte au fost înregistrate în Parlament cu depășirea termenelor, cu mențiunea că 3 rapoarte au fost întocmite în termenul stabilit, dar au fost înregistrate în Secretariatul Parlamentului la o dată ulterioară. Doar raportul Consiliului Concurenței privind ajutoarele de stat acordate în 2021 a fost înregistrat în Parlament pe 27 decembrie 2022, deși legea nr.139/2012 prevede că acesta se prezintă pînă la data de 1 iunie. Menționăm că din 13 ianuarie 2024, cu intrarea în vigoare a noilor modificări²⁹, Consiliul Concurenței urmează să prezinte Parlamentului raportul privind ajutoarele de stat pînă la data de 31 decembrie.

În anul 2023, 20 instituții/agenții au prezentat în Parlament 29 de rapoarte sau circa 88% din rapoartele care trebuiau să fie prezentate (vezi Anexa nr.1). Consiliul Superior al Magistraturii și Compania "Teleradio-Moldova" au comasat fiecare într-un raport cîte două rapoarte diferite care trebuie să fie prezentate în Parlament. Curtea de Conturi, însă, a prezentat trei rapoarte separate ale auditorului asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, deși în anul 2022 le prezentase într-un raport comun. Din rapoartele prezentate în 2023, 6 rapoarte au fost înregistrate în Parlament cu depășirea termenelor. În cazul raportului anual de activitate al Băncii Naționale a Moldovei, acesta a fost elaborat în termenul stabilit (pînă la 1 iunie), dar a fost înregistrat în Secretariatul Parlamentului la 16 iunie 2023. Similar și pentru raportul anual de performanță al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, care a fost întocmit la 14.03.2023, dar înregistrat în Parlament la 21.04.2023 (mai mult de o lună de la întocmire). O situație neclară este în privința raportului de activitate al Consiliului Superior al Magistraturii și raportului asupra modului de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești. Aceste rapoarte sunt prezentate într-un raport comun, deși conform prevederilor legale trebuie două rapoarte distincte, cu termene limită de prezentare diferite (1 februarie și 1 aprilie). Și aici remarcăm diferențe între data întocmirii și data înregistrării raportului comun. Acesta este datat cu 27.03.2023, dar este înregistrat în Secretariatul Parlamentului cu data de 12.04.2023. Mai trebuie de notat că unele rapoarte prezentate și publicate pe pagina web a Parlamentului nu au număr și dată de înregistrare în Secretariatul Parlamentului.

În conformitate cu răspunsurile autorităților publice la chestionarul online, circa 86% din respondenți consideră foarte necesar și necesar controlul parlamentar sub forma prezentării și examinării rapoartelor autorităților publice în Parlament. Doar 14% cred că această formă de control parlamentar este de o necesitate minoră.

Figura 2. Necesitatea prezentării și examinării rapoartelor autorităților publice în Parlament

²⁹ [Legea nr.341/2023](#) privind modificarea Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat

3.2. Deficiențe în procesul de raportare a instituțiilor și agențiilor publice în fața Parlamentului

Procesul de raportare a instituțiilor și agențiilor publice în fața Parlamentului are mai multe deficiențe, care cuprinde toate etapele utilizării acestui instrument al controlului parlamentar. Astfel de constatări reies în urma analizei legislației în vigoare din domeniu, rapoartelor statistice de activitate ale Parlamentului, rapoartelor privind transparența în procesul decizional al Legislativului, informațiilor și datelor din spațiul public, rapoartele și studiile organizațiilor societății civile, chestionarului privind evaluarea modului de realizare a controlului parlamentar sub forma prezentării și examinării rapoartelor autorităților publice în Parlament, precum și interviurilor cu reprezentanții Secretariatului Parlamentului.

3.2.1. Deficiențe de reglementare

Regulamentul Parlamentului prevede doar condițiile de prezentare a raportului anual de activitate al Guvernului (art.127) și a rapoartelor Curții de Conturi (art.128¹). În ce privește condițiile de prezentare a rapoartelor altor autorități publice, Regulamentul Parlamentului (art.128) specifică că acestea se prezintă în termenele prevăzute de legislația în vigoare și în cel mult 30 de zile de la data prezentării, Biroul permanent va include în proiectul ordinii de zi audierea rapoartelor respective. Prevederile ce se referă la raportarea autorităților publice sunt incomplete și insuficiente pentru a-i permite Parlamentului să exercite eficient acest instrument al controlului parlamentar.

Din analiza actelor normative, constatăm că norme privind raportarea în Parlament se regăsesc în legile de bază ale fiecărei instituții și agenții. Astfel, pentru a afla care instituții și agenții publice sunt obligate să prezinte rapoarte pentru examinare și audiere în comisiile permanente de profil / în plenul Parlamentului este necesar de a consulta fiecare lege în parte.

Lipsește proceduri clare și transparente în Regulamentul Parlamentului privind înregistrarea și examinarea rapoartelor prezentate Parlamentului. Anumite norme procedurale sunt cuprinse în unele legi speciale privind activitatea instituțiilor și agențiilor publice care raportează Parlamentului. Un exemplu este raportul anual de activitate al Consiliului Audiovizualului³⁰. Potrivit procedurilor reglementate, acesta mai întâi este dezbătut în comisia permanentă de profil, iar aceasta prezintă în ședința în plen a Parlamentului un raport pe marginea acestuia.

În lipsa unor proceduri în Regulamentul Parlamentului, nu este clar cum sunt analizate rapoartele autorităților publice de către membrii comisiilor permanente sau de către funcționarii din secretariatul comisiilor. În afară de publicarea rapoartelor pe pagina web a Parlamentului, nu există informații despre lucrul detaliat în comisii cu textul și constatările din rapoartele autorităților publice.

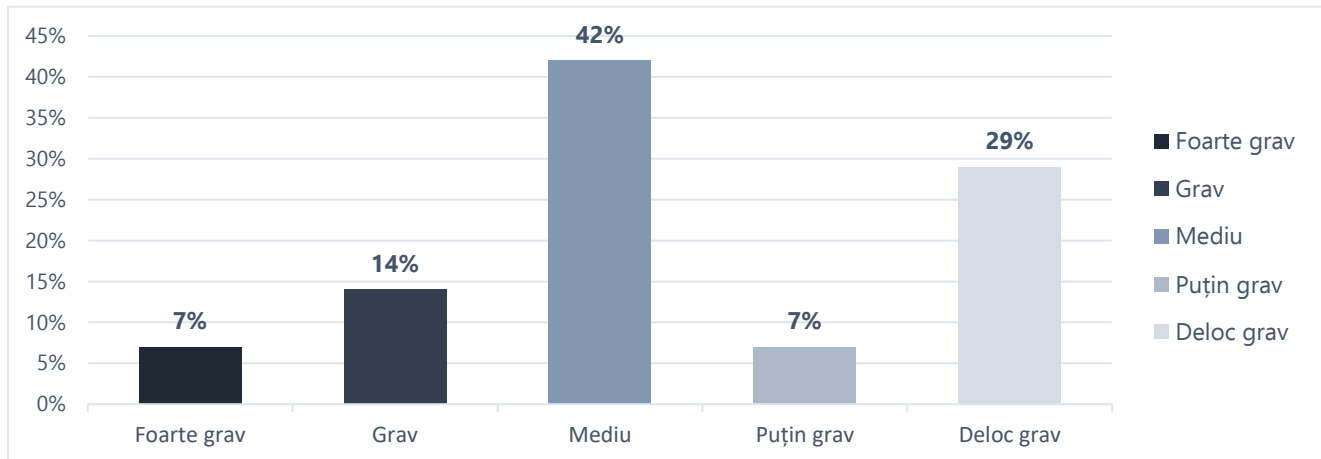
Reieșind din deficiențele depistate, notăm că Regulamentul Parlamentului nu reglementează astfel de aspecte importante precum:

- repartizarea și analiza raportului de către comisia/comisiile parlamentare;
- asistența și implicarea subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului în procesul de examinare a rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice;
- organizarea obligatorie sau facultativă a audierilor publice în comisiile parlamentare asupra rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice;
- audierea tuturor acestor rapoarte în plenul Parlamentului sau doar unele din ele sunt dezbătute în Forul Legislativ;
- procedurile de audiere a rapoartelor, care sunt diferite de procedurile de audieri publice generale organizate de către comisiile parlamentare sau plenul Parlamentului;
- conținutul hotărârilor care se iau de către comisiile permanente și Parlament pe marginea rapoartelor;
- acțiunile și consecințele în cazul în care Parlamentul își exprimă dezacordul față de raport și eficiența activității instituției sau agenției publice;

³⁰ vezi art.87 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018

Circa 21% din autoritățile publice respondente la chestionar consideră gravă și foarte gravă lipsa / ambiguitatea cadrului normativ referitor la examinarea raportului în Parlament, iar 36% nu o consideră ca și problemă în procesul de examinare în Parlament a rapoartelor autorităților publice.

Figura 3. Lipsa și ambiguitatea cadrului normativ referitor la examinarea rapoartelor autorităților publice în Parlament

În plus, Regulamentul Parlamentului nu conține norme privind modalitatea/procedurile de întocmire a raportului de către autoritățile publice. Astfel de reglementări nu se conțin nici în legile speciale ale acestor autorități publice, excepție fiind doar cele care se referă la raportul Curții Constituționale³¹ și raportul Consiliului Concurenței³². În speță, nu este clar ce trebuie să cuprindă raportul, care este forma/modelul raportului, inclusiv care indicatori necesită a fi descriși. Analiza rapoartelor prezentate și publicate pe pagina web a Parlamentului arată că fiecare instituție își elaborează propria structură și conținut al raportului.

Lipsa / ambiguitatea cadrului normativ referitor la elaborarea raportului este văzută ca o problemă gravă de circa 29% din autoritățile respondente, iar jumătate din cei chestionați nu o văd ca și problemă majoră. Părerile s-au împărțit în ce privește lipsa unui model / lipsa unor cerințe de întocmire a raportului, bazate pe anumiți indicatori concreți. Astfel, 29% consideră că este o problemă gravă și tot 29% o consideră deloc gravă.

În prezent, Parlamentul, prin intermediul unui grup de lucru, a elaborat proiectul Codului cu privire la organizarea și funcționarea Parlamentului Republicii Moldova, care dorește să înlocuiască actualul Regulament al Parlamentului. Proiectul Codului a fost supus primelor consultări publice la finele anului 2023³³ și este înregistrat ulterior ca inițiativă legislativă la 5.07.2024³⁴. Acesta conține un titlu destinat controlului parlamentar și multiple reglementări ce țin de instrumentele de supraveghere ale Parlamentului. Codul cuprinde reglementări referitor la rapoartele prezentate Parlamentului, fiind indicate autoritățile care raportează, denumirea raportului prezentat anual, data prezentării raportului, etc. În Cod se regăsesc cerințele față de rapoartele prezentate Parlamentului, fiind specificat că acestea trebuie să conțină:

- denumirea, data și locul aprobării;
- prevederile legale în al căror temei a fost elaborat;
- informații despre activitățile autorității în realizarea atribuțiilor stabilite de legislația în domeniu;
- informații despre direcțiile prioritare de activitate ale autorității pentru anul următor;
- analiza materialelor examinate;
- împrejurările elucidate în procesul examinării materialelor;
- altă informație după caz;

³¹ vezi art. 80 din [Codul jurisdicției constituționale nr. 502/1995](#)

³² vezi art. 33 din [Legea concurenței nr. 183/2012](#)

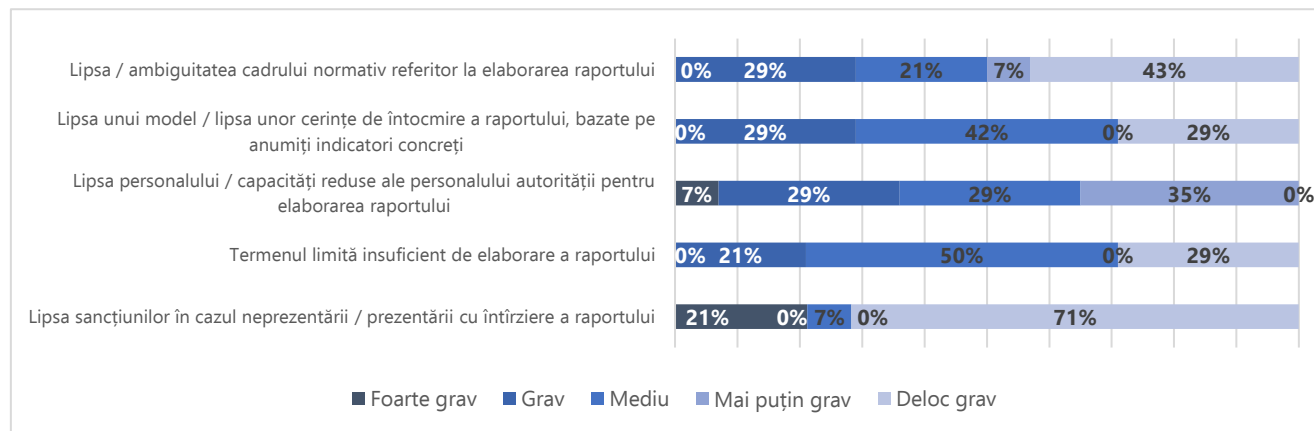
³³ [Consultări publice](#) asupra proiectului Codului cu privire la organizarea și funcționarea Parlamentului Republicii Moldova, 26.09.2023

³⁴ [Proiectul Codului cu privire la organizarea și funcționarea Parlamentului](#), înregistrat cu nr.221 din 5.07.2024

- concluzii și recomandări;
- semnătura funcționarului de demnitate publică care reprezintă autoritatea respectivă.

Autoritățile publice chestionate au subliniat și alte probleme în procesul de elaborare a rapoartelor autorităților publice necesare de prezentat Parlamentului. Circa 35% consideră gravă problema lipsei personalului / capacități reduse ale personalului autorității pentru elaborarea raportului. 21% au notat termenul limită insuficient de elaborare a raportului, iar alte 21% din autoritățile chestionate apreciază foarte grav lipsa sancțiunilor în cazul neprezentării / prezentării cu întârziere a raportului.

Figura 4. Principalele probleme în procesul de elaborare a rapoartelor autorităților publice necesare de prezentat Parlamentului

3.2.2. Deficiențe de planificare

Comisiile permanente își elaborează planuri anuale de activitate, care includ activitățile de bază ale comisiilor, de regulă planificate pentru un an. În vederea exercitării funcției de control parlamentar, comisiile permanente stabilesc în planurile de activitate acțiuni de examinare a rapoartelor autorităților publice, de audiere a acestor rapoarte și de elaborare a hotărârilor/deciziilor pe marginea rapoartelor. Sunt comisii care în loc de plan anual de acțiuni sau suplimentar la acesta elaborează Plan de audieri / Plan de control parlamentar. În anul 2022, 6 comisii permanente din 11 (circa 55%) și-au elaborat și publicat pe web planuri de activitate sau planuri de audieri/control parlamentar. În anul 2023, avem 7 comisii permanente (64%) care au elaborat și publicat astfel de planuri.

Tabelul 7. Planurile anuale ale comisiilor permanente în anii 2022 și 2023

Comisie permanentă	Planul de activitate		Planul de audieri / control parlamentar	
	2022	2023	2022	2023
Comisia administrație publică și dezvoltare regională	Da	Da		
Comisia agricultură și industrie alimentară	Nu	Da ³⁵		
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	Nu	Nu		
Comisia de control al finanțelor publice	Nu	Nu		
Comisia drepturile omului și relații interetnice	Da	Da		
Comisia economie, buget și finanțe			Da ³⁶	Da ³⁷
Comisia juridică, numiri și imunități	Nu	Nu		

³⁵ CAIA are Plan de activitate pentru 2023, dar acesta nu poate fi accesat pe web

³⁶ CEBF nu are publicat pe web Planul anual de activitate, dar are [Planul audierilor pentru sesiunea primăvară-vară 2022](#)

³⁷ CEBF nu are publicat pe web Planul anual de activitate, dar are [Planul audierilor pentru sesiunea primăvară-vară 2023](#)

Comisia mediu, climă și tranziție verde	Da ³⁸	Da ³⁹		
Comisia politică externă și integrare europeană	Da			Da
Comisia protecție socială, sănătate și familie	Nu	Nu		
Comisia securitate națională, apărare și ordine publică			Da ⁴⁰	Da ⁴¹

3.2.3. Deficiențe de implementare

Audieri în comisiile permanente

Regulamentul Parlamentului nu cuprinde norme și proceduri, dar nici obligația pentru comisiile parlamentare să analizeze și să audieze rapoartele instituțiilor independente și agențiilor de reglementare.

Informațiile despre lucrul detaliat în comisii cu textul și constatările din rapoartele autorităților publice sunt dispersate în diferite rubrici și subrubrici ale paginii web a Parlamentului, fapt ce face dificilă accesarea și sistematizarea lor. Anunțurile privind organizarea audierilor (acestea se referă și la audierile ca formă a consultărilor publice în privința proiectelor de legi) și rapoartele în rezultatul audierilor pot fi găsite la rubrica "Control parlamentar", subrubrica "[Audieri în comisie](#)". În același timp, la rubrica "Structura Parlamentului", subrubrica "[Comisiile permanente](#)", prin accesarea fiecărei comisii în parte, pot fi vizualizate planurile de activitate și alte planuri ale comisiei respective, inclusiv deciziile/rapoartele comisiei în privința rapoartelor autorităților publice și referitor la audierile organizate de comisie.

Rapoartele instituțiilor independente și agențiilor de reglementare prezentate în Parlament sunt examinate de către 6 comisii permanente - Comisia juridică pentru nimiri și imunități, Comisia economie, buget și finanțe, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, Comisia de control al finanțelor publice, Comisia drepturile omului și relații interetnice, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media. Este important de creat și asigurat capacități suficiente pentru deputații și secretariatul din comisiile permanente pentru a realiza eficient sarcinile privind rapoartele autorităților publice și acțiunile necesare de întreprins în baza acestor rapoarte. Lipsa personalului / capacități reduse ale personalului în comisiile parlamentare pentru examinarea rapoartelor este considerată o problemă gravă și foarte gravă de circa 43% din autoritățile respondente.

Comisiile permanente au posibilitatea⁴² să organizeze audieri publice asupra rapoartelor instituțiilor independente și agențiilor de reglementare, în privința unor constatări incluse în aceste rapoarte sau referitor la activitatea autorităților publice care prezintă rapoarte Parlamentului. La fel, pot fi audieri efectuate de către comisii de anchete sau comisii speciale, create de Parlament.

În anul 2022, 4 comisii permanente au organizat 8 audieri în privința la 8 rapoarte (24%) ale 7 instituții/agenții publice, nefiind examinate în comisii 25 rapoarte ale 13 instituții/agenții. Remarcăm că în cadrul unei audieri a fost examinat un raport care urma a fi audiat în anul precedent - Raportul anual al Consiliului Concurenței privind ajutoarele de stat acordate în 2020. În plus, rapoartele auditorului asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea BS, BASS și FAOAM au fost audiate în 2 ședințe separate ale comisiei de control al finanțelor publice.

În anul 2023, 6 comisii permanente au desfășurat 16 audieri în care au fost examinate în total 16 rapoarte prezentate Parlamentului de 11 autorități publice. Din rapoartele audiate, 6 rapoarte trebuiau să fie audiate în anii precedenți - Raportul Consiliul Concurenței privind ajutoarele de stat acordate din 2021, rapoartele anuale ale Curții de Conturi din 2020 și 2021 și rapoartele Curții de Conturi asupra administrării și întrebuițării resurselor financiare publice și patrimoniului public din 2020 și 2021, Raportul anual de performanță al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor pe anul 2021. În ce privește rapoartele auditorului asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea BS, BASS și FAOAM, acestea au fost audiate în 3 ședințe

³⁸ CMCTV are [Plan de acțiuni pentru semestrul I și II a anului 2022](#)

³⁹ CMCTV are [Plan de acțiuni pentru semestrul I a anului 2023](#)

⁴⁰ CSNAOP nu are publicat pe web Planul anual de activitate, dar are [Planul de control parlamentar pentru anul 2022](#)

⁴¹ CSNAOP nu are publicat pe web Planul anual de activitate, dar are [Planul de control parlamentar pentru anul 2023](#)

⁴² Vezi art. 25–27, art. 31–36 din [Regulamentul Parlamentului](#)

separate ale comisiei de control al finanțelor publice în aceeași zi de 14.06.2023. Din analiza rapoartelor audiate în anul 2023, reiese că nu au fost examinate în comisiile parlamentare 17 rapoarte care se prezintă în Parlament de 10 autorități publice.

Este necesar să remarcăm o neclaritate în privința competenței de audiere a raportului anual al Consiliului Concurenței privind ajutoarele de stat acordate. Or, în anul 2022 acest raport a fost examinat de către comisia economie, buget și finanțe, iar în anul 2023 raportul este examinat de către comisia control al finanțelor publice.

Tabelul 8. Audierile comisiilor permanente asupra rapoartelor autorităților publice în anii 2022 și 2023

Comisie	2022	2023
CJNI	Decizie 16.06.2022 (Raport CEC finanțare partide politice 2021) Decizie din 23.06.2022 (Raport ANI 2021) Decizie din 29.06.2022 (Raport PG 2021)	Audierea din 21.06.2023 (Raportul CEC finanțare partide politice 2022)
CDORI	Decizie din 20.04.2022 (Raport discriminare Consiliul pentru egalitate 2021) Decizie din 11.05.2022 (Raport Ombudsman drepturile omului 2021)	Decizie din 27.04.2023 (Raport discriminare Consiliul pentru egalitate 2022) Decizie din 11.04.2023 (Raport Ombudsman drepturile omului 2022)
CSNAOP		Raport din 3.05.2023 (Raport CNA 2022) Raport din 4.05.2023 (Raport CNA evaluare integritate instituțională 2022) Audierea din 26.04.2023 (Raport CNPDCP 2022)
CEBF	Audierea din 18.06.2022 (Raport Consiliul Concurenței 2021 și Raport ajutoare de stat 2020)	Audierea din 6.12.2023 (Raportul ANRE 2022) Raport din 10.05.2023 (Raportul ANSC 2021 și 2022)
CCFP	Audierea din 15.06.2022 (Curtea de Conturi audit executarea BASS și FAOAM 2021) Audierea din 22.06.2022 (Curtea de Conturi audit executarea BS 2021)	Raport din 15.02.2023 (Raport Curtea de Conturi 2020 și 2021) Raport din 15.02.2023 (Raport Curtea de Conturi resurse financiare și patrimoniul public 2020 și 2021) Audierea din 1.03.2023 (Raport Consiliul Concurenței ajutoare de stat 2021) Raport din 14.06.2023 (Raport Curtea de Conturi audit executarea FAOAM 2022) Raport din 14.06.2023 (Raport Curtea de Conturi audit executarea BS 2022) Raport din 14.06.2023 (Raport Curtea de Conturi audit executarea BASS 2022)
CCECTSM		Audierea din 28.03.2023 (Raport Consiliul Audiovizualului 2022) Audierea din 24.05.2023 (Raport Compania „Teleradio-Moldova” 2022)
CAPDR	—	—
CMCTV	—	—
CPEIE	—	—
CPSSF	—	—
CAIA	—	—

Per general, constatăm un procent scăzut de audiere a rapoartelor în comisiile permanente. Cu toate acestea, notăm rezultate mai bune în anul 2023 referitor la examinarea rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice, aproape dublu în comparație cu anul 2022.

Nu toate comisiile organizează audieri pe marginea rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice, unele comisii doar iau act de raport și pot formula unele recomandări generale sau mai detaliate. Autoritățile publice care au răspuns la chestionar nu văd o problemă majoră în faptul că nu se organizează audieri în comisiile permanente în privința rapoartelor lor. Circa 57% din cei chestionați consideră că lipsa audierilor nu este o problemă gravă și doar 14% o consideră gravă.

În unele cazuri comisiile emit decizii, în alte cazuri întocmesc raport în rezultatul audierii și nu totdeauna acestea sunt publicate pe pagina web a Parlamentului. Uneori se indică expres că au fost organizate audieri, fiind indicat

cine a participat, în alte cazuri comisiile indică că au fost audieri, dar nu este nici o informație despre desfășurarea lor și nici mențiuni exprese despre participarea altor părți decât membrii comisiei. S-ar părea că prin audiere comisiile au în vedere uneori doar ședința nemijlocită a comisiei. Este necesar de clarificat ce înseamnă audiere a rapoartelor autorităților publice în comisiile parlamentare și ce acte sînt întocmite în rezultatul acestor audieri.

Autoritățile publice respondente la chestionar au rezerve față de eficiența și impactul audierilor desfășurate în comisiile parlamentare în privința rapoartelor autorităților publice. Circa 29% din cei chestionați consideră o problemă gravă faptul că audierile sunt formale și fără impact și doar 21% nu văd în asta o problemă.

Pentru a fi niște audieri eficiente și cu impact este important ca acestea să fie bine organizate, de la etapa de planificare, invitarea reprezentanților autorităților publice, asigurarea logistică, desfășurarea și protocolarea ședințelor, inclusiv profesionalismul organizatorilor. În opinia autorităților publice chestionate, nivelul de organizare a audierilor în comisiile parlamentare în privința rapoartelor autorităților publice prezentate Parlamentului este evaluat la mediu (50%) spre bine (50%). Nu au fost calificative negative, dar nici aprecieri "foarte bine". Totodată, mai mult de 70% din respondenți apreciază cu calificativul "mediu" nivelul de profesionalism al deputaților și personalului din comisiile parlamentare în cazul audierii rapoartelor autorităților publice prezentate Parlamentului. Totuși, 14% consideră scăzut nivelul de profesionalism, iar altele 14% îl apreciază ca ridicat.

Figura 5. Nivelul de organizare a audierilor în comisiile permanente în privința rapoartelor autorităților publice prezentate Parlamentului

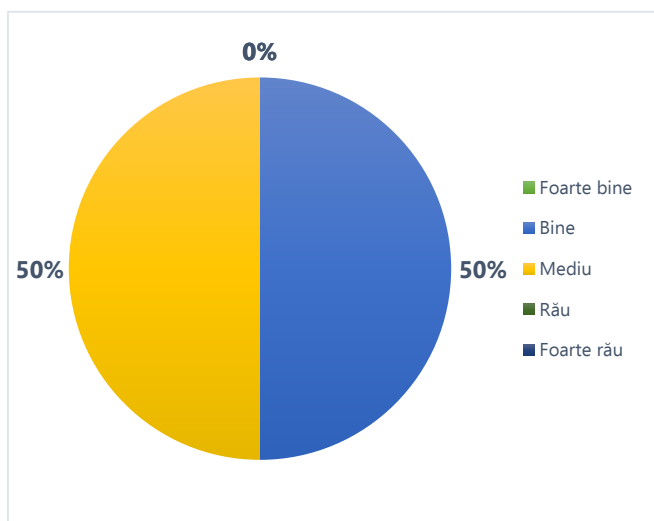
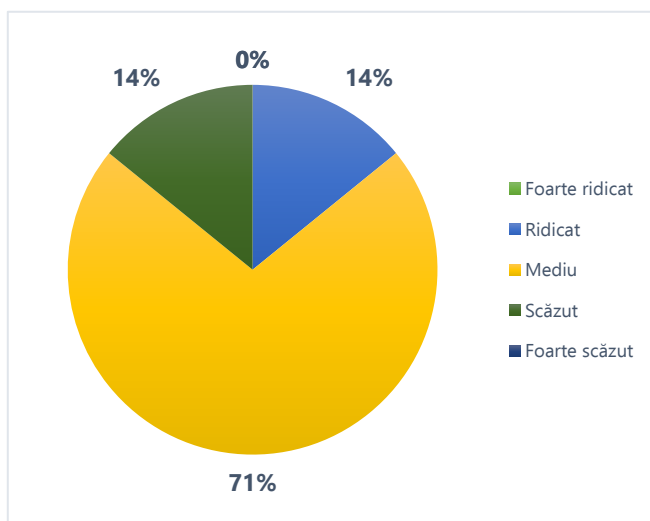

Figura 6. Nivelul de profesionalism al deputaților și consultanților din comisiile permanente în cazul audierii rapoartelor autorităților publice

Audieri în plenul Parlamentului

Legile speciale de activitate ale instituțiilor și agențiilor publice stabilesc expres dacă rapoartele lor urmează sau nu să fie audiate în plenul Parlamentului.

Pentru perioada de referință, legile speciale ale 14 instituții/agenții publice indica obligația de prezentare în plenul Parlamentului a 17 rapoarte de activitate și de evaluare pe anumite domenii. Această obligație nu mai

există în prezent pentru Comisia Electorală Centrală⁴³ și Fondul privind garantarea depozitelor în sistemul bancar⁴⁴.

În anul 2022, în plenul Parlamentului au fost prezentate 5 rapoarte (29%) de către 5 instituții/agenții publice care au această obligație. În anul 2023, numărul rapoartelor prezentate în plen a crescut, fiind audiate 12 rapoarte (71%) ale 9 instituții/agenții publice. Suplimentar au fost audiate 3 rapoarte ale IP Compania "Teleradio - Moldova", deși acestea nu se examinează obligatoriu în plenul Parlamentului.

Din analiza tabloului audierilor raportelor în plenul Parlamentului, constatăm că 3 din aceste rapoarte nu se referă la anul 2022 (Raportul anual de activitate al Curții de Conturi; Raportul anual al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public; Raportul anual al Consiliului Concurenței privind ajutoarele de stat acordate), fiind rapoarte pentru anii 2020 și 2021, care trebuiau să fie examinate în plenul Parlamentului în anii 2021 și 2022. În anul 2023 au fost audiate rapoartele anuale de performanță ale Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor din anii 2021 și 2022, deși cel din 2021 urma să fie audiat în anul 2022. În plus, constatăm că în plen a fost audiat doar raportul auditorului asupra raportului anual al Guvernului privind executarea bugetului de stat, nefiind audiate cele pentru bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Mai notăm că în [Registrul](#) de stat al actelor juridice al Republicii Moldova nu pot fi identificate 2 hotărâri de Parlament din anul 2023 cu privire la raportul auditorului asupra raportului anual al Guvernului privind executarea bugetului de stat și raportul anual privind activitatea Consiliul Concurenței.

De regulă, rapoartele care sunt audiate în plenul Parlamentului sunt mai întâi examinate în comisiile permanente de profil. Sunt situații când un raport este audiat în plen fără a fi examinat în comisie sau este audiat în comisie fără a fi examinat în plen (vezi Anexa nr.1). Astfel, în anul 2022, rapoartele auditorului asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea BS, BASS și FAOAM, raportul de activitate al Consiliului de egalitate și raportul anual privind ajutoarele de stat acordate au fost examinate doar în comisie. Pe de altă parte, raportul de activitate al Centrului Național Anticorupție a fost audiat doar în plenul Parlamentului în anul 2022. Referitor la anul 2023, raportul de activitate al Consiliului Concurenței a fost examinat doar în plenul Parlamentului, iar raportul de activitate al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a fost audiat doar în comisie.

În topul instituțiilor ale căror rapoarte au fost audiate în plenul Parlamentului în anii 2022 și 2023 notăm Avocatul Poporului, Centrul Național Anticorupție, Comisia Electorală Centrală și Consiliul pentru egalitate.

Tabelul 9. Rapoartele instituțiilor și agențiilor prezentate în plenul Parlamentului în anii 2022 și 2023

Nr.	Autoritatea publică	Denumirea raportului	2022	2023
1	Avocatul Poporului	Raportul anual despre respectarea drepturilor omului în Republica Moldova	HP nr.157 din 16.06.2022	HP nr.195 din 14.07.2023
2	Curtea de Conturi	Raportul anual de activitate al Curții de Conturi		HP nr.42 din 3.03.2023
		Rapoartele auditorului asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea BS, BASS și FAOAM, care se audiază concomitent cu rapoartele respective ale Guvernului		9.06.2023
3	CEC	Raportul anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public		HP nr.41 din 3.03.2023
		Raportul privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și/sau a grupurilor de inițiativă	HP nr.240 din 28.07.2022	HP nr.194 din 14.07.2023
4	CNA	Raportul anual privind activitatea Centrului Național Anticorupție	HP nr.224 din 21.07.2022	HP nr.117 din 12.05.2023
		Raportul anual privind activitatea Consiliul Concurenței		8.06.2023
5	Consiliul Concurenței	Raportul anual privind ajutoarele de stat acordate		HP nr.319 din 26.10.2023

⁴³ Din 1.01.2023 raportul CEC nu se mai prezintă în Plen (vezi [Legea nr.336/2022](#) prin care se modifică art.30 alin.(4) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice)

⁴⁴ Din 1.10.2023 raportul FGDSB se va prezenta în comisia permanentă de profil (vezi art.5 din [Legea nr.160/2023](#) cu privire la garantarea depozitelor în bănci)

6	CNPDCP	Raportul anual de activitate al Centrului National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	HP nr.103 din 28.04.2023
7	Consiliul pentru egalitate	Raportul general privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării	HP nr.140 din 26.05.2022 HP nr.173 din 23.06.2023
8	ANSC	Raportul anual de performanță	HP nr.111 din 11.05.2023
9	ANI	Raportul de activitate al Autorității Naționale de Integritate	HP nr.175 din 1.07.2022
10	Consiliul Audiovizualului	Raportul anual de activitate	HP nr.82 din 14.04.2023
11	IP Compania "Teleradio - Moldova"	Raportul de activitate al IP Compania „Teleradio-Moldova” Raportul privind executarea bugetului TRM Raportul anual de activitate al Consiliului de supraveghere și dezvoltare al IP Compania „Teleradio-Moldova”	HP nr.120 din 25.05.2023

Lipsa audierilor în plenul Parlamentului nu este considerată o problemă majoră pentru autoritățile publice care au răspuns la chestionarul online (64%). Doar pentru 14% din respondenți faptul că nu sunt desfășurate audieri în plen reprezintă o problemă gravă și foarte gravă.

Figura 7. Lipsa audierilor în comisiile permanente în privința rapoartelor autorității

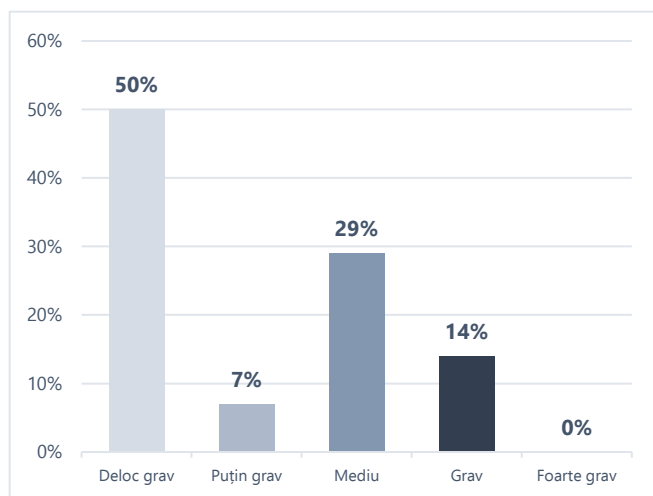
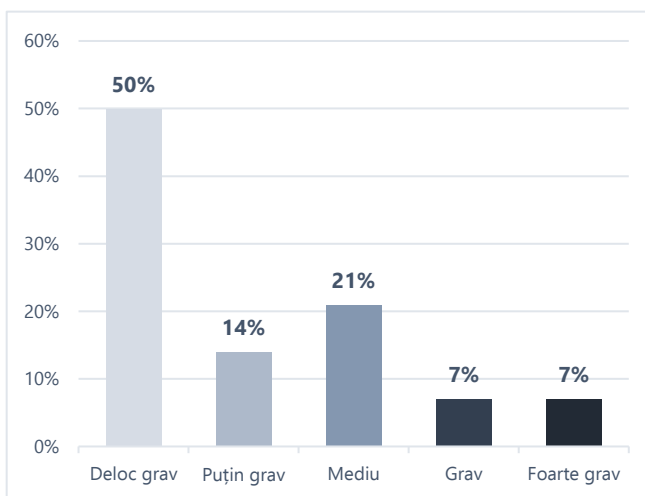

Figura 8. Lipsa audierilor în plenul Parlamentului în privința rapoartelor autorității

3.2.4. Deficiențe de monitorizare

În rezultatul audierii rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice în plenul Parlamentului, art.128 din Regulamentul Parlamentului stipulează că Parlamentul poate decide adoptarea unei hotărâri. Din analiza efectuată reiese că în 2022 Parlamentul a adoptat 5 hotărâri în rezultatul audierii rapoartelor instituțiilor și agențiilor. În 2023 au fost adoptate 10 hotărâri pe marginea rapoartelor prezentate, nefiind emise 2 hotărâri în privința la 2 rapoarte audiate de plenul Parlamentului. Opțiunea Parlamentului de a nu adopta hotărâri reiese din caracterul discreționar al textului "poate decide adoptarea unei hotărâri" din art.128 al Regulamentului Parlamentului.

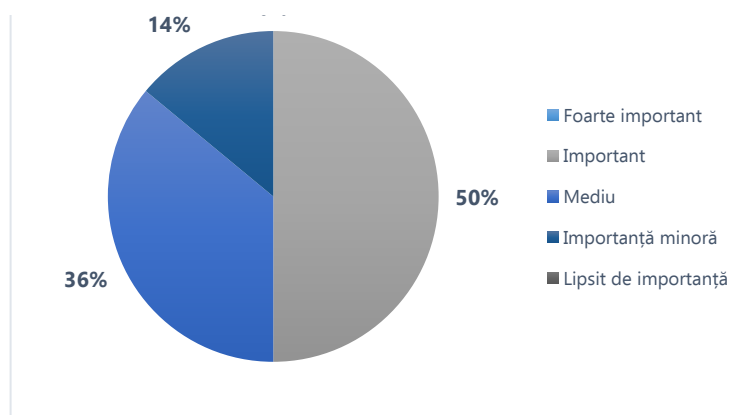
În ce privește audierea rapoartelor în comisii, Regulamentul Parlamentului nu reglementează expres ce trebuie să adopte comisia permanentă. De regulă, pornind de la normele Regulamentului Parlamentului, care reglementează activitatea comisiilor parlamentare, acestea au posibilitatea să adopte un raport al comisiei în rezultatul ședinței de examinare a rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice. Reieșind din datele examinate, în rezultatul celor 8 audieri desfășurate în anul 2022, nu a fost identificat pe pagina web a Parlamentului nici un raport al comisiilor. În anul 2023 sunt publicate pe web 8 rapoarte ale comisiilor permanente în rezultatul celor 16 audieri desfășurate în privința rapoartelor instituțiilor și agențiilor. În plus, observăm adoptarea de către

comisii a deciziilor în rezultatul audierii rapoartelor (5 în anul 2022 și 2 în anul 2023). Este necesar de a clarifica și reglementa ce document adoptă comisiile în rezultatul audierii rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice. Un alt aspect important necesar de a fi clarificat și reglementat se referă la cuprinsul raportului/deciziei comisiei permanente. Din analiza conținutului rapoartelor comisiilor permanente, notăm că acestea cuprind sinteza problemelor dezbătute, propunerile acceptate de către comisie și propunerile care nu sunt acceptate de către comisie, concluziile finale și eventual recomandările comisiei.

În rapoartele/deciziile adoptate de către comisii în rezultatul audierilor, de regulă, se acordă un termen, în care autoritățile și persoanele vizate trebuie să raporteze măsurile întreprinse. În hotărârile Parlamentului se indică, de regulă, acțiunile necesare de întreprins de către autoritatea publică, dar și responsabilitatea pentru comisia permanentă de profil de a monitoriza implementarea recomandărilor. În multe cazuri lipsesc reacțiile autorităților publice responsabile de implementarea recomandărilor și răspunsurile către comisiile parlamentare despre acțiunile realizate și cele nerealizate. Pe pagina web a Parlamentului au fost identificate doar unele scrisori de informare ale autorităților publice privind implementarea recomandărilor.

Circa 1/2 din autoritățile chestionate consideră important de a reglementa un mecanism obligatoriu pentru

Figura 9. Importanța reglementării unui mecanism obligatoriu de a răspunde în scris, într-un anumit termen, la recomandările comisiei și Parlamentului în rezultatul audierii rapoartelor

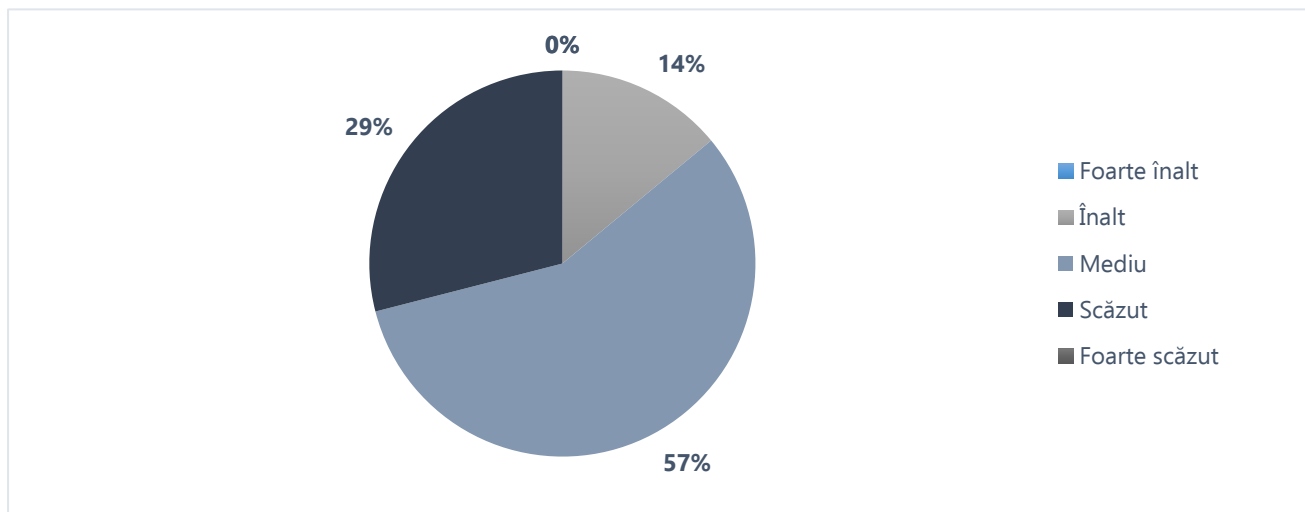
autoritățile publice de a răspunde în scris, într-un anumit termen, la recomandările comisiei și/sau Parlamentului în rezultatul examinării și audierii rapoartelor. Doar 14% din respondenți nu văd necesitatea într-un astfel de mecanism de reacție al autorităților publice ca rezultat al audierii rapoartelor în comisii și plenul Parlamentului.

Legislația nu reglementează mecanismul de monitorizare a implementării recomandărilor comisiei permanente de profil și a

Parlamentului în rezultatul audierilor publice a rapoartelor. În lipsa unor reglementări, comisiile permanente întâmpină dificultăți în ce privește monitorizarea implementării recomandărilor. Circa 43% din autoritățile respondente la chestionarul online consideră o problemă gravă și foarte gravă lipsa și/sau neaplicarea mecanismului de control și monitorizare a implementării recomandărilor comisiilor permanente și Parlamentului în rezultatul examinării și audierii rapoartelor autorităților publice.

Reieșind din experiențele autorităților publice chestionate, comisiile și/sau Parlamentul nu se remarcă în ce privește monitorizarea modului în care sunt implementate recomandările în rezultatul examinării și audierii rapoartelor autorităților publice, iar circa 29% din respondenți menționează un nivel scăzut de monitorizare.

Figura 10. Nivelul de monitorizare de către comisii și Parlament a modului în care sunt implementate recomandările în rezultatul audierii rapoartelor autorităților publice

Ca și constatare generală notăm inexistența pe pagina web a Parlamentului a informațiilor privind procesul de monitorizare a implementării recomandărilor, inclusiv gradul de implementare, ca rezultat al audierii rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice. Subliniem și rolul modest al plenului Parlamentului de implicare în procesul de monitorizare a realizării recomandărilor de către autoritățile publice.

În lipsa unor informații privind progresul în rezultatul audierilor și lipsa sau neaplicarea unui mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor comisiei permanente de profil și a Parlamentului, e dificil de evaluat impactul acestei metode de control parlamentar. Circa ½ din autoritățile respondente nu au evidențiat un progres sau regres în rezultatul examinării și audierii rapoartelor de către comisii și/sau Parlament. Circa 21% consideră că este un impact redus și doar 29% cred că a existat un impact semnificativ asupra responsabilizării și eficientizării activității autorităților publice ca rezultat al audierii rapoartelor lor. Aproape 2/3 din respondenți sunt de părere că în perioada anilor 2022-2023, comparativ cu anii precedenți, avem un impact mai mare în rezultatul examinării și audierii rapoartelor autorităților publice de către comisii și/sau Parlament.

Figura 11. Impactul audierii rapoartelor de către comisii și Parlament asupra responsabilizării și eficientizării activității autorităților publice

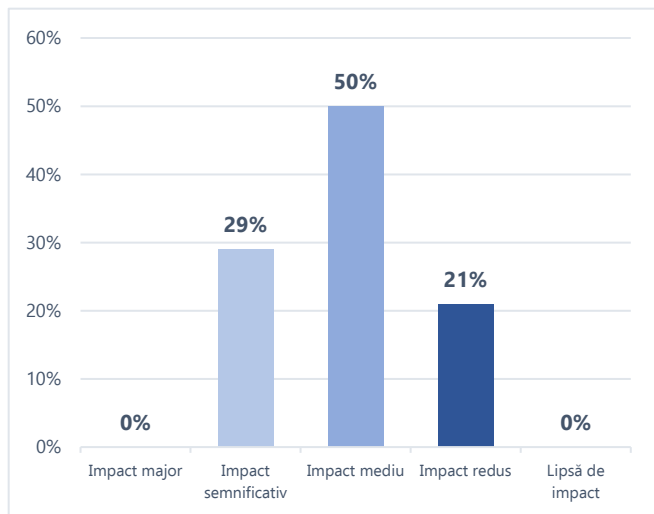
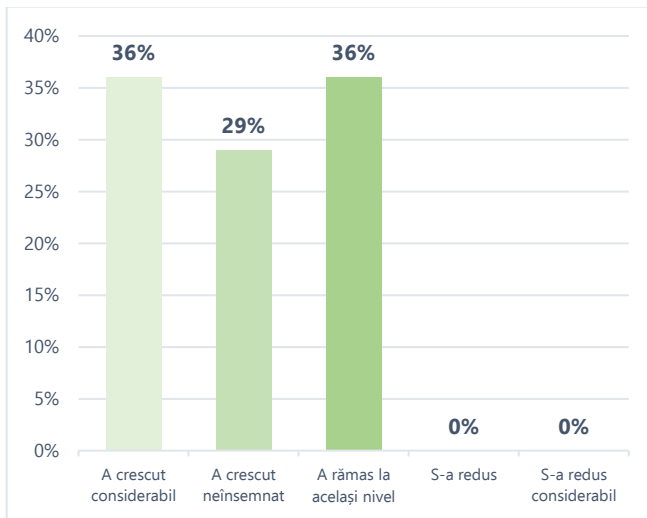

Figura 12. Impactul audierii rapoartelor autorităților publice de către comisii și Parlament în perioada 2022 – 2023 comparativ cu anii precedenți

Una din soluții pentru asigurarea responsabilității autorităților publice care raportează Parlamentului o poate constitui aplicarea sancțiunilor în cazul neimplementării recomandărilor comisiilor și Parlamentului. Este important, totuși, să se găsească un echilibru între aplicarea sancțiunilor și evitarea unui exces de rigiditate care ar putea afecta independența autorităților publice și împiedica funcționarea eficientă a acestora.

Majoritatea autorităților publice intervievate nu văd o problemă majoră în lipsa unui astfel de mecanism de responsabilizare și nu consideră necesar de aplicat sancțiuni în cazul neimplementării recomandărilor comisiilor și Parlamentului în rezultatul examinării și audierii rapoartelor autorităților publice. Circa 28% din respondenți văd o problemă în lipsa sancțiunilor și doar 14% optează pentru aplicarea acestui instrument de responsabilizare a autorităților publice.

Figura 13. Lipsa sancțiunilor în cazul neimplementării recomandărilor comisiilor permanente și Parlamentului în rezultatul audierii raportului autorității

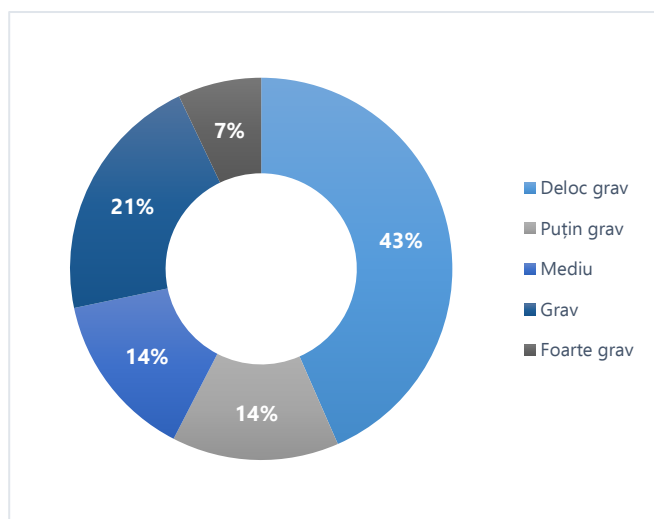
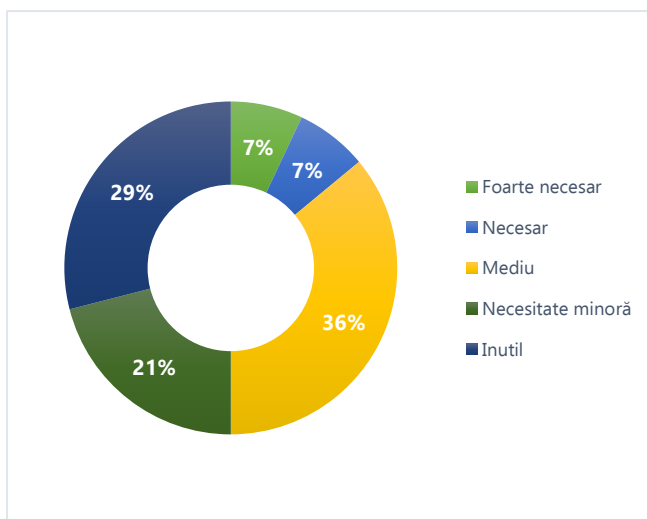

Figura 14. Necesitatea de aplicat sancțiuni în cazul neimplementării recomandărilor comisiilor și Parlamentului în rezultatul audierii rapoartelor autorităților publice

4. SUPRAVEGHEREA PARLAMENTARĂ A INSTITUȚIILOR ANTICORUPȚIE

În conformitate cu Legea integrității⁴⁵, autorități anticorupție sunt: Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate, Procuratura Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne.

4.1. Centrul Național Anticorupție

Pornind de la prevederile cuprinse în Legea integrității⁴⁶, Centrul Național Anticorupție este responsabil de aplicarea următoarelor măsuri de control al integrității în sectorul public:

- expertiza anticorupție;
- evaluarea integrității instituționale, inclusiv testarea integrității profesionale și gestionarea cazierului privind integritatea profesională a agenților publici, cu excepția agenților publici din SIS și CNA, în condițiile Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție⁴⁷ reglementează și detaliază toate atribuțiile Centrului în calitate de organ specializat în prevenirea și combaterea corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional. Legea specială de activitate garantează independența Centrului Național Anticorupție, dar în același timp stabilește anumite raporturi cu Parlamentul, care supraveghează activitatea CNA. Parlamentul are un rol important în ce privește organizarea și funcționarea Centrului Național Anticorupție:

- aprobă structura și efectivul-limită ale CNA, numărul și reședința subdiviziunilor teritoriale și raza lor de activitate;
- numește în funcție directorul Centrului Național Anticorupție;
- numește în funcție 2 adjuncți ai directorului Centrului Național Anticorupție;
- dispune revocarea din funcție a directorului CNA;
- dispune revocarea din funcție a directorului adjuncț;
- aprobă bugetul Centrului Național Anticorupție;
- examinează în cadrul comisiei parlamentare de profil rezultatul testării integrității profesionale a directorilor adjuncți și decide asupra existenței motivului de demitere din funcție;
- aprobă Codul de conduită al angajatului Centrului;
- aprobă modelul uniformei, însemnele, normele de asigurare cu uniformă;
- stabilește lista funcțiilor din cadrul Centrului și gradele speciale ce le corespund;
- stabilește condițiile de corespundere a gradelor militare și speciale gradelor speciale ale Centrului;

Reieșind din prevederile legii cu privire la CNA, controlul parlamentar asupra activității Centrului este exercitat de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia juridică, numiri și imunități. Centrul prezintă anual, pînă la data de 31 martie, raportul privind desfășurarea activității sale. La solicitarea deputaților, directorul poate fi audiat pe marginea raportului de activitate al Centrului în ședință plenară a Parlamentului. Deputații pot solicita audierea directorului în ședință plenară a Parlamentului, la ședințele comisiilor permanente, ale comisiilor speciale sau ale comisiilor de anchetă pe marginea chestiunilor ce țin de activitatea Centrului. Directorul este în drept să refuze participarea sa la ședințele respective dacă oferirea informațiilor solicitate lezează interesul urmăririi penale, principiile legalității, prezumției nevinovăției, protecției datelor cu caracter personal și confidențialitatea urmăririi penale.

Rezultatele controlului parlamentar poate duce la revocarea din funcție a directorului CNA⁴⁸. Astfel de consecințe pot apărea în caz de⁴⁹:

⁴⁵ Vezi art.3 din [Legea integrității nr.82/2017](#)

⁴⁶ Vezi art.25 din [Legea integrității nr.82/2017](#)

⁴⁷ [Legea nr.1104/2002](#) cu privire la Centrul Național Anticorupție

⁴⁸ Vezi [HP nr.186/2021](#) și [HP nr.187/2021](#)

⁴⁹ Vezi art.8 alin. (9) lit.a) – c) din [Legea nr.1104/2002](#)

- a) constatare, în rezultatul controlului parlamentar efectuat în condițiile legii, a necorespunderii cu cerințele de numire în funcție;
- b) obținere a unui rezultat negativ la testarea integrității profesionale;
- c) constatare, în rezultatul controlului parlamentar efectuat în condițiile legii, a unei activități nesatisfăcătoare în domeniul prevenirii și combaterii corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional.

Suplimentar, Legea privind evaluarea integrității instituționale⁵⁰ cuprinde norme referitor la controlul parlamentar asupra activității de evaluare a integrității instituționale. Potrivit legii, controlul parlamentar asupra activității de evaluare a integrității instituționale este exercitat de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia juridică, numiri și imunități. Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate prezintă comisiilor menționate, pînă la data de 30 martie, cîte un raport public cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale, care va conține:

- a) numărul de entități publice supuse evaluării integrității instituționale;
- b) numărul de teste de integritate profesională realizate și rezultatele acestora;
- c) numărul de planuri de integritate adoptate și implementate cu succes sau eșuate;
- d) numărul de contestații ale sancțiunilor disciplinare aplicate.

Comisiile permanente responsabile pot solicita, în limitele competențelor, orice informație suplimentară cu privire la activitatea de evaluare a integrității instituționale a entităților publice și de testare a integrității profesionale a agenților publici dacă consideră că rapoartele prezentate sînt incomplete.

Din informațiile și datele statistice identificate, raportul de activitate al CNA pentru anul 2021 nu a fost audiat în anul 2022 în comisiile de profil responsabile. Totuși, acesta este examinat în plenul Parlamentului la 21 iulie 2022. Prin hotărîrea Parlamentului⁵¹, aprobată în rezultatul audierii, s-a luat act de Raportul de activitate al Centrului Național Anticorupție și au fost formulate mai multe recomandări pentru CNA, care privesc:

- îmbunătățirea procesului de evaluare și monitorizare a stilului de viață al angajaților CNA în vederea implementării standardelor de integritate profesională;
- sporirea eforturilor de investigare a infracțiunilor de corupție și conexe, în special ale celor sistemice cu impact social major;

Parlamentul mai stabilește că CNA va informa semestrial comisiile parlamentare de profil referitor la rezultatele implementării obiectivelor strategice naționale în domeniu și cu privire la procesul de eficientizare al managementului instituției.

Pe pagina web a Parlamentului nu sunt informații despre implementarea recomandărilor în rezultatul audierii raportului de activitate CNA. Aceasta este o problemă sistemică pentru toate tipurile de audieri efectuate de către comisiile permanente și plenul Parlamentului. În acest sens, e important de a reglementa și implementa un mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor în rezultatul audierii rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice.

În anul 2023, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia juridică, numiri și imunități au organizat audieri în privința raportului de activitate CNA, fiind întocmit un raport⁵² pe marginea acestor audieri. Ulterior, raportul de activitate CNA este audiat și-n plenul Parlamentului. În hotărîrea aprobată de Parlament⁵³ sunt adresate mai multe recomandări Centrului Național Anticorupție, care are responsabilitatea să contribuie la:

- a) combaterea corupției sistemice;

⁵⁰ Vezi art.24 din [Legea nr.325/2013](#)

⁵¹ [HP nr.224 din 21.07.2022](#)

⁵² [Raportul](#) CSNAOP din 3.05.2023

⁵³ [HP nr.117 12.05.2023](#)

- b) combaterea corupției în domeniul achizițiilor publice;
- c) combaterea corupției în domeniul construcțiilor;
- d) executarea programelor de reparație a drumurilor în Republica Moldova;
- e) procesul de gestionare a fondurilor externe;
- f) combaterea corupției în sectorul energetic;
- g) fortificarea activității de recuperare a bunurilor infracționale;
- h) asigurarea bunelor relații de cooperare cu instituțiile europene și internaționale de profil;
- i) consolidarea mecanismelor administrative de management instituțional;
- j) asigurarea elaborării și prezentării către Parlament a unui nou document strategic la nivel național în domeniul integrității și anticorupției, pentru a menține continuitatea implementării politicilor naționale anticorupție;
- k) prezentarea către Parlament, în termen de o lună, a propunerilor privind îmbunătățirea cadrului legal ce ține de domeniile de competență ale instituției, în vederea eficientizării activității de prevenire și combatere a corupției.

În hotărârea Parlamentului nu mai este indicată obligația de raportare pentru CNA în fața comisiilor responsabile în ceea ce privește acțiunile realizate și recomandările implementate. Este doar mențiunea că aceste două comisii vor monitoriza activitatea Centrului Național Anticorupție în contextul controlului parlamentar.

Cu referire la raport CNA cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale, acesta nu a fost prezentat Parlamentului în anul 2022. Constatăm o singură audiere asupra acestui raport în ultimii doi ani, desfășurată în comun de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia juridică, numiri și imunități în anul 2023. În conformitate cu raportul⁵⁴ aprobat în rezultatul audierii, se recomandă CNA ca anual să fie supuse evaluării integrității instituționale/evaluării repetate un număr mai mare de entități publice și consolidarea activității de evaluare.

În anul 2023, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a audiat Centrul Național Anticorupție pe diferite subiecte ce țin de activitatea CNA. Astfel, membrii comisiei au mers la 1 februarie 2023 într-o vizită de documentare la CNA, în contextul exercitării funcției de control parlamentar. În cadrul acestei vizite reprezentanții CNA au prezentat rezultatele în domeniul combaterii corupției: depistarea și investigarea infracțiunilor, precum și urmărirea penală și finalitatea judiciară a cazurilor de corupție instrumentate. La 25 ianuarie 2023⁵⁵ și 13 septembrie 2023⁵⁶, comisia securitate națională, apărare și ordine publică a organizat audieri cu privire la realizarea priorităților legislative care vizează Centrul Național Anticorupție. În speță, au fost puse în discuție proiectele de inițiative necesare de promovat prin intermediul deputaților din Parlament pentru a îmbunătăți activitatea CNA. În rapoartele întocmite de comisie, ca rezultat al acestor audieri, CNA era asigurat de deschiderea și suportul comisiei în promovarea, prin prisma procesului legislativ, a proiectelor de acte normative, inclusiv implicarea Ministerului Justiției în procesul de promovare a inițiativelor.

În anul 2022 este efectuată evaluarea ex-post juridică a Legii nr.122/2018 privind avertizorii de integritate unde Centrul Național Anticorupție avea rol de autoritate de protecție a avertizorilor de integritate. În conformitate cu Raportul de evaluare ex-post juridică, întocmit de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, cadrul legal privind avertizorii de integritate nu răspunde nevoilor realității actuale și urmează a fi adus în concordanță cu prevederile Directivei UE 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23.10.2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii. Printre constatări se mai menționează despre lipsa mecanismului clar de atragere la răspundere a angajatorului în cazul răzbunării acestuia privind efectuarea avertizării de integritate. Se recomandă comisiei securitate națională, apărare și ordine publică să solicite Guvernului elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea cadrului legal privind

⁵⁴ [Raport](#) CSNAOP din 4.05.2023

⁵⁵ [Raport](#) CSNAOP din 30.01.2023

⁵⁶ [Raport](#) CSNAOP din 13.09.2023

avertizorii de integritate. Notăm că Guvernul a elaborat, cu suportul Centrului Național Anticorupție, o lege nouă privind avertizorii de integritate, adoptată de către Parlament, în vigoare din 26.10.2023⁵⁷.

În anul 2023 a fost efectuată evaluarea ex-post juridică și evaluarea ex-post de impact a Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

În raportul de evaluare ex-post juridică⁵⁸, întocmit de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, sunt menționate acțiunile realizate de către autorități întru executarea și implementarea Legii nr.325/2013. Rezultatele evaluării ex-post juridice scoate în evidență neexecutarea Hotărârii Curții Constituționale nr.37 din 7.12.2021, fapt ce creează impedimente în aplicarea Legii nr.325/2013 în deplină măsură. La fel, au fost notate deficiențele de ordin juridic, lipsa de capacitate administrativă și resursă umană suficientă pentru a fi aplicate prevederile legii evaluate. În raport sunt formulate recomandări, adresate comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, care trebuie să solicite Guvernului întreprinderea măsurilor necesare pentru a pune în aplicare Legea nr.325/2013.

În raportul de evaluare ex-post de impact⁵⁹, întocmit de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, se recomandă întreprinderea mai multor măsuri pentru fortificarea instrumentului de evaluare a integrității instituționale. Acestea se referă la:

- majorarea statutului de personal al Direcției evaluare instituțională și Direcției testarea integrității instituționale;
- identificarea instrumentelor de finanțare, suport și asistență tehnică pentru evaluarea integrității instituționale;
- preluarea bunelor practici și schimb de experiență ale altor state în domeniul evaluării externe a riscurilor de corupție și testării integrității profesionale;
- elaborarea de către Ministerul Justiției de comun cu CNA, SIS, promovarea și prezentarea în Parlament a proiectelor de acte normative necesare pentru executarea Hotărârii Curții Constituționale nr.37 din 7.12.2021 și înlăturarea altor impedimente în aplicarea Legii nr.325/2013.

Autoritățile vizate au responsabilitatea să prezinte comisiei securitate națională, apărare și ordine publică un raport despre acțiunile planificate și realizate pe marginea constatărilor din Raportul de evaluare și a recomandărilor formulate.

Tabelul 10. Controlul parlamentar al activității Centrului Național Anticorupție în anul 2022 și 2023

	2022		2023	
	comisie	plen	comisie	plen
Audierea rapoartelor Centrului Național Anticorupție				
Raportul de activitate	—	HP nr.224 21.07.2022	Raport CSNAOP (CJNI) 3.05.2023	HP nr.117 12.05.2023
Raport cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale	—	—	Raport CSNAOP 4.05.2023	—
Alte audieri				
	comisie	plen	comisie	plen
Audierea pe subiecte ce țin de activitatea CNA	—	—	Vizita CNA din 1.02.2023	—
Audierea cu privire la realizarea priorităților legislative pentru 2022 și celor propuse pentru 2023	—	—	Raport CSNAOP din 30.01.2023	—
Audierea cu privire la prioritățile legislative pentru a fi realizate până la finele anului 2023	—	—	Raport CSNAOP din 13.09.2023	—
Evaluarea ex-post a actelor normative				
	DGJ	CSNAOP	DGJ	CSNAOP

⁵⁷ [Legea nr.165/2023](#) privind avertizorii de integritate

⁵⁸ [Raportul de evaluare ex-post juridică din 28.06.2023](#), elaborat de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului

⁵⁹ [Raport de evaluare ex-post de impact din 29.11.2023](#), elaborat de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

Evaluarea ex-post a Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale	—	—	Raport de evaluare ex-post juridică din 28.06.2023	Raport de evaluare ex-post de impact din 29.11.2023
Evaluarea ex-post a Legii nr.122/2018 privind avertizorii de integritate	Raportul de evaluare ex-post juridică din 8.08.2022			

4.2. Autoritatea Națională de Integritate

Potrivit Legii integrității⁶⁰, Autoritatea Națională de Integritate este responsabilă de aplicarea următoarelor măsuri de control al integrității în sectorul public:

- controlul declarațiilor de avere și interese personale;
- controlul respectării regimului juridic al conflictelor de interese;
- controlul respectării regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Misiunea și funcțiile Autorității Naționale de Integritate sunt prevăzute expres în Legea nr.132/2016⁶¹ și Legea nr.133/2016⁶². Tot aici sunt descrise și raporturile ANI cu Parlamentul. În acest sens, Parlamentul stabilește prin hotărâre structura și efectivul-limită ale Autorității Naționale de Integritate⁶³. În plus, Parlamentul stabilește în bugetul de stat resursele necesare pentru finanțarea activității ANI.

În ce privește controlul parlamentar, Autoritatea Națională de Integritate are obligația să prezinte în plenul Parlamentului anual, pînă în data de 31 martie, raportul său de activitate pentru anul precedent⁶⁴. În anul 2022, Parlamentul a audiat raportul Autorității Naționale de Integritate în plen, dar și în cadrul comisiei competente. În anul 2023, deși ANI a transmis raportul său de activitate către Parlament, acesta nu a fost audiat nici în comisia de profil, nici în plenul Parlamentului.

Decizia comisiei juridice, numiri și imunități⁶⁵ și hotărârea Parlamentului⁶⁶ din anul 2022 cu privire la Raportul de activitate al Autorității Naționale de Integritate cuprind aceleași recomandări către ANI și anume:

- aplicarea uniformă a prevederilor Legii nr. 132/2016 și ale Legii nr.133/2016;
- aducerea actelor sale normative în concordanță cu prevederile Legii nr.132/2016 și ale Legii nr. 133/2016;
- asigurarea respectării de către inspectorii de integritate a Metodologiei de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aprobată de președintele Autorității Naționale de Integritate;
- informarea Parlamentului cu privire la rezultatele auditului sistemului informațional e-Integritate;
- informarea/instruirea subiecților declarării cu privire la modul de declarare a averii și a intereselor personale, la modul de soluționare a conflictelor de interese și a stărilor de incompatibilitate, de restricții și limitări.

La finele anului 2022, Comisia juridică, numiri și imunități a efectuat evaluarea ex-post de impact a Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii privind declararea averii și a intereselor personale. Scopul evaluării ex-post de impact constă în stabilirea gradului de implementare a obiectivelor stabilite în legile supuse evaluării, precum și concretizarea faptului aplicării legilor menționate în baza actelor normative subordonate.

⁶⁰ Vezi art.25 alin.(4) din [Legea integrității nr.82/2017](#)

⁶¹ [Legea nr.132/2016](#) cu privire la Autoritatea Națională de Integritate

⁶² [Legea nr.133/2016](#) privind declararea averii și intereselor personale

⁶³ Vezi art.8 alin.(2) din [Legea nr.132/2016](#)

⁶⁴ Vezi art.7 alin.(3) lit.a) din [Legea nr.132/2016](#)

⁶⁵ [Decizie CJNI](#) din 23.06.2022

⁶⁶ [HP nr.175](#) din 1.07.2022

Raportul de evaluare ex-post de impact⁶⁷ cuprinde în final recomandări similare cu cele formulate în rezultatul audierii raportului de activitate al ANI în comisie și plenul Parlamentului. Decizia comisiei⁶⁸ în privința raportului de evaluare ex-post prevede că autoritățile vizate vor prezenta comisiei în termen de 2 luni un raport referitor la măsurile planificate și acțiunile întreprinse. Comisia va avea rolul de a monitoriza implementarea recomandărilor din raport și de a iniția, în caz de necesitate, modificarea legislației.

În anul 2023, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică organizează audierea cu privire la realizarea priorităților legislative ale Autorității Naționale de Integritate pentru anul 2022 și celor propuse pentru anul 2023. În raportul comisiei⁶⁹ elaborat în rezultatul audierii sunt listate măsurile realizate și planificate de ANI. În plus, comisia asigură cu suportul său în promovarea proiectelor de legi necesare, prin prisma procesului legislativ.

Tabelul 11. Controlul parlamentar al activității Autorității Naționale de Integritate în anii 2022 și 2023

	2022		2023	
	comisie	plen	comisie	plen
Audierea raportului Autorității Naționale de Integritate				
Raportul de activitate	Decizie CJNI 23.06.2022	HP nr.175 din 1.07.2022	—	—
Alte audieri				
Audierea cu privire la realizarea priorităților legislative pentru 2022 și celor propuse pentru 2023	—	—	Raportul CSNAOP din 30.01.2023	—
Evaluarea ex-post a actelor normative				
Evaluarea ex-post a Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale	—	Raport de evaluare ex-post de impact din 21.12.2022	—	—

4.3. Procuratura Anticorupție

Procuratura Anticorupție este o subdiviziune a Procuraturii Republicii Moldova fiind specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, celor conexe infracțiunilor de corupție, precum și reprezentarea în fața instanțelor de judecată a cauzelor investigate. Instrumentul raportării Parlamentului nu-i este aplicat separat, fiind exercitat în cadrul raportării Procurorului General, care prezintă Parlamentului anual, până în data de 31 martie a anului în curs, un raport despre activitatea Procuraturii în anul precedent.

Procuratura Generală a Republicii Moldova a prezentat Parlamentului în ultimii doi ani raportul despre activitatea Procuraturii. Doar în anul 2022 Comisia juridică pentru numiri și imunități a organizat audierea raportului Procuraturii. În decizia comisiei⁷⁰ se recomandă Procuraturii avansarea pe dosarele de importanță socială și juridică. Se menționează și despre necesitatea organizării unor ședințe pe platforma comisiei referitor la infracțiunile economico-financiare și infracțiunile transnaționale, precum și referitor la aspectele privind efectuarea expertizelor judiciare.

În anul 2023, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică organizează audierea Procuraturii Generale referitoare la Raportul final al activității speciale de investigații pe parcursul anului 2022. În raportul comisiei⁷¹ se recomandă Procuraturii Generale și altor subdiviziuni care efectuează activitatea specială de investigații să:

⁶⁷ [Raportul de evaluare ex-post de impact](#) a Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale

⁶⁸ [Decizia CJNI din 21.12.2022](#) cu privire la aprobarea Raportului de evaluare ex-post de impact a Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale

⁶⁹ [Raportul](#) CSNAOP din 30.01.2023

⁷⁰ [Decizie](#) CJNI din 29.06.2022

⁷¹ [Raportul](#) CSNAOP din 25.05.2023

- respecte drepturile și libertățile fundamentale a persoanei la efectuarea măsurilor speciale de investigații;
- consolideze sistemul analizei de risc în domeniul securității și ordinii publice;
- elaboreze și promoveze în Parlament proiectele de acte normative privind simplificarea și delimitarea atribuțiilor procurorului, ofițerului de urmărire penală și ofițerului de investigație la efectuarea activității speciale de investigații;
- elimine neajunsurile, în special de cooperare cu subdiviziunile specializate la justificarea efectuării măsurilor speciale de investigații;
- respecte cerințele legale și să informeze persoanele supuse măsurilor speciale de investigații;
- consolideze capacitățile și să asigure financiar și logistic activitatea specială de investigații.

Tabelul 12. Controlul parlamentar al activității Procuraturii Anticorupție în anii 2022 și 2023

	2022		2023	
	comisie	plen	comisie	plen
Audierea raportului Procuraturii Generale				
Raportul despre activitatea Procuraturii	Decizie CJNI din 29.06.2022	—	—	—
Alte audieri				
Audierea Procuraturii Generale referitoare la Raportul final al activității speciale de investigații pe parcursul anului 2022	—	—	Raportul CSNAOP din 25.05.2023	—

4.4. Serviciul de Informații și Securitate

Potrivit Legii integrității⁷², Serviciul de Informații și Securitate este responsabil de aplicarea următoarelor măsuri de control al integrității în sectorul public:

- a) verificarea titularilor și candidaților la funcții publice, în condițiile Legii nr. 271/2008 privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice;
- b) testarea integrității profesionale a propriilor agenți publici și a celor din cadrul Centrului Național Anticorupție, precum și gestionarea cazierului privind integritatea profesională în privința acestora;

Atribuțiile, direcțiile de activitate și organizarea Serviciului de Informații și Securitate sunt prevăzute expres în Legea nr.753/1999⁷³, iar din 21.07.2023 în noua Lege nr.136/2023⁷⁴. În conformitate cu legea anterioară și noul cadru normativ, Parlamentul stabilește prin hotărâre efectivul Serviciului, numește directorul Serviciului și decide în privința încetării, revocării și suspendării mandatului directorului SIS. Serviciul este obligat să informeze Parlamentul asupra problemelor ce țin de interesele securității de stat.

Activitatea Serviciului de Informații și Securitate este supusă controlului parlamentar. Acesta se efectuează de către subcomisia parlamentară pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului din cadrul comisiei pentru securitatea națională, apărare și ordinea publică. Potrivit legii noi SIS, controlul parlamentar asupra activității Serviciului se efectuează de subcomisia sus-nominalizată, conform regulamentului aprobat prin hotărârea Parlamentului.

⁷² Vezi art.25 alin.(5) din [Legea integrității nr.82/2017](#)

⁷³ [Legea nr.753/1999](#) privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova

⁷⁴ [Legea nr.136/2023](#) privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova

Serviciul de Informații și Securitate prezintă anual Parlamentului trei rapoarte. Potrivit legii de bază, SIS prezintă, pînă la data de 1 iunie, și în caz de necesitate la cerere, raportul privind activitatea sa (în ședință plenară potrivit Legii 753/1999 și fără specificare în Legea nr.136/2023). Anterior nu era specificat, dar potrivit noii legi, raportul anual de activitate al Serviciului este făcut public pe pagina web oficială a SIS și cea a Parlamentului, din raport excluzîndu-se informațiile atribuite la secret de stat. Suplimentar, în conformitate cu Legea privind evaluarea integrității instituționale⁷⁵, SIS prezintă comisiei securitate națională, apărare și ordine publică și comisiei juridice, numiri și imunități, pînă la data de 30 martie, un raport public cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale⁷⁶. În plus, pînă în anul 2024, SIS are obligația să prezinte Parlamentului, pînă în data de 31 martie, un raport privind implementarea Strategiei securității informaționale a Republicii Moldova pentru anii 2019–2024 și realizarea Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia⁷⁷.

În rezultatul analizei efectuate, nu au fost identificate informații privind desfășurarea audierilor în privința rapoartelor SIS în anii 2022 și 2023. Pe pagina web a Parlamentului sunt publicate doar Rapoartele de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei securității informaționale a Republicii Moldova, care cuprinde evaluarea acțiunilor realizate și rezultatelor înregistrate pe parcursul anilor 2021 și 2022 la executarea Planului de acțiuni al Strategiei. Celelalte rapoarte SIS nu sunt publicate nici pe pagina oficială a Parlamentului, nici pe pagina oficială a SIS.

În anul 2023, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică organizează audierea cu privire la realizarea priorităților normative ale Serviciului de Informații și Securitate pentru anul 2022 și a celor planificate pentru anul 2023. În raportul comisiei⁷⁸ elaborat în rezultatul audierii sunt listate măsurile realizate și planificate de SIS. Aici găsim și prioritățile de reformă instituțională a SIS realizate în anul 2023, prin adoptarea noii legi privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova⁷⁹, legii privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă⁸⁰, modificărilor la legea privind statutul ofițerului de informații și securitate⁸¹.

În anul 2023 a fost efectuată evaluarea ex-post juridică și evaluarea ex-post de impact a Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale. În raportul de evaluare ex-post de impact⁸², întocmit de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, se recomandă ca SIS să valorifice instrumentele acestei legi și să le aplice pentru a asigura integritatea profesională și instituțională în cadrul SIS și CNA. Autoritățile vizate au responsabilitatea să prezinte comisiei un raport despre acțiunile planificate și realizate pe marginea constatărilor din raportul de evaluare și a recomandărilor formulate.

Tabelul 13. Controlul parlamentar al activității Serviciului de Informații și Securitate în anii 2022 și 2023

	2022		2023	
	comisie	plen	comisie	plen
Audierea rapoartelor Serviciului de Informații și Securitate				
Raportul de activitate	—	—	—	—
Raport cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale	—	—	—	—
Raport privind implementarea Strategiei securității informaționale și Planului de acțiuni	—	—	—	—
Alte audieri				
	comisie	plen	comisie	plen
Audierea cu privire la realizarea priorităților normative pentru 2022 și celor planificate pentru 2023	—	—	Raport CSNAOP nr.46 din 20.02.2023	—
Evaluarea ex-post a actelor normative				

⁷⁵ Vezi art.24 din [Legea nr.325/2013](#)

⁷⁶ Aceste prevederi au fost excluse odată cu adoptarea [Legii nr.11/2024](#) privind modificarea unor acte normative

⁷⁷ [HP nr.257/2018](#) privind aprobarea Strategiei securității informaționale pentru anii 2019–2024 și a Planului de acțiuni

⁷⁸ [Raportul CSNAOP nr.46 din 20.02.2023](#)

⁷⁹ [Legea nr.136/2023](#) privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova

⁸⁰ [Legea nr.179/2023](#) privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă

⁸¹ [Legea nr.121/2023](#) pentru modificarea Legii nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate

⁸² [Raport de evaluare ex-post de impact din 29.11.2023](#), elaborat de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

	DGJ	CSNAOP	DGJ	CSNAOP
Evaluarea ex-post a Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale	—	—	Raport de evaluare ex-post juridică din 28.06.2023	Raport de evaluare ex-post de impact din 29.11.2023

4.5. Ministerul Afacerilor Interne

Ministerul Afacerilor Interne este inclus în lista autorităților anticorupție și are responsabilitatea de constatare și examinare a manifestărilor de corupție⁸³. Mandatul anticorupție al MAI nu este clarificat în Legea integrității. Legislația conexasă⁸⁴ acordă MAI competența de control suplimentar al declarațiilor de avere și interese personale ale agenților publici din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. MAI are responsabilitatea să raporteze anual comisiei securitate națională, apărare și ordine publică despre numărul controalelor declarațiilor și rezultatele acestora. Pe pagina web a Parlamentului nu sunt informații despre o astfel de raportare comisiei parlamentare.

Instrumentul raportării Parlamentului nu-i este aplicat separat MAI, fiind exercitat în cadrul raportării Guvernului, care prezintă anual în plenul Parlamentului un raport despre activitatea sa în anul precedent. În anul 2022 nu a fost prezentat și nici plasat spre informare pe pagina web oficială a Parlamentului raportul anual de activitate al Guvernului pentru anul 2021. În ce privește raportul de activitate al Guvernului pentru anul 2022, acesta a fost înregistrat în Parlament pe 17.02.2023⁸⁵ și cuprinde capitolul "Afaceri interne și ordine publică" în care sunt relatate cele mai importante realizări, documente de politici elaborate și date statistice privind infracțiunile înregistrate. Nu sunt informații despre activitatea și realizările în domeniul anticorupție. Rapoartele de activitate ale Guvernului pentru anii 2021 și 2022 nu au fost audiate în plenul Parlamentului.

MAI publică pe pagina web informații despre activitatea desfășurată anual, inclusiv componenta privind prevenirea și combaterea corupției. În anul 2021⁸⁶ sunt menționate 68 de cauze penale documentate pentru manifestări de corupție, iar în anul 2022⁸⁷ sunt indicate 104 cauze penale.

În anul 2023 comisia securitate națională, apărare și ordine publică a desfășurat două audieri publice cu privire la realizarea priorităților legislative ale Ministerului Afacerilor Interne pentru anul 2022⁸⁸ și cele stabilite pentru anul 2023⁸⁹. Prioritățile cuprind astfel de domenii și direcții precum: migrația și azilul; securitatea publică; consolidarea capacităților MAI și subdiviziunilor structurale; acțiuni prioritare în contextul aderării RM la UE; etc. Printre acțiunile prioritare anticorupție notăm diminuarea zonelor și numărului de persoane vulnerabile la corupție, prin consolidarea climatului de integritate și ordonarea unitară a competențelor de prevenire și combatere a corupției în cadrul sistemului afacerilor interne.

Tabel 14. Controlul parlamentar al activității Ministerului Afacerilor Interne în anii 2022 și 2023

	2022		2023	
	comisie	plen	comisie	plen
Audierea rapoartelor Ministerului Afacerilor Interne				
Raportul de activitate al Guvernului	—	—	—	—
Alte audieri				
	comisie	plen	comisie	plen
Audierea cu privire la realizarea priorităților legislative pentru 2022 și celor planificate pentru 2023	—	—	Raport CSNAOP nr.19 din 25.01.2023	—
Audierea cu privire la realizarea priorităților legislative până la finele anului 2023	—	—	Raport CSNAOP nr.290 din 25.09.2023	—

⁸³ Vezi art.43 alin.(2) din [Legea integrității nr.82/2017](#)

⁸⁴ Vezi art.71 alin.(7) - (9) din [Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr.133/2016](#)

⁸⁵ [Raportul de activitate al Guvernului pentru anul 2022](#), înregistrat în Parlament la 17.02.2023

⁸⁶ [Nota de activitate a Ministerului Afacerilor Interne pentru anul 2021](#)

⁸⁷ [Nota de activitate a Ministerului Afacerilor Interne pentru anul 2022](#)

⁸⁸ [Raportul CSNAOP nr.19 din 25.01.2023](#)

⁸⁹ [Raportul CSNAOP nr.290 din 25.09.2023](#)

5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Instrumentele de supraveghere ale Parlamentului

CONCLUZII

- Parlamentul continuă să-și consolideze funcția de control parlamentar și utilizează tot mai des în activitatea sa diverse instrumente de supraveghere parlamentară pe care le are la dispoziție. Eficiența acestei funcții depinde de cât de clare și cuprinzătoare sunt procedurile parlamentare de supraveghere, precum și de capacitățile și resursele umane, mecanismele și instrumentele de monitorizare aplicate.
- În 2022, s-au intensificat utilizarea unor instrumente de supraveghere parlamentară, cum ar fi întrebările deputaților și moțiunile simple și de cenzură. În 2023, a crescut numărul audierilor în comisiile permanente și în ședințele plenare ale Parlamentului, inclusiv în privința rapoartelor autorităților publice, iar evaluarea ex-post a legislației este tot mai frecvent utilizată de către Parlament.

RECOMANDĂRI

- Reglementarea unor proceduri și mecanisme clare privind supravegherea parlamentară, care să acopere toate tipurile și aspectele desfășurării controlului parlamentar. Aceasta poate fi realizată prin modificarea Regulamentului Parlamentului sau prin includerea lor în viitorul Cod cu privire la organizarea și funcționarea Parlamentului, inclusiv în anumite proceduri standard de operare.
- Pentru a îmbunătăți eficiența și calitatea supravegherii parlamentare, este esențial să consolidăm capacitățile consultanților și deputaților din comisiile parlamentare, precum și ale funcționarilor din Secretariatul Parlamentului implicați în acest proces. O modalitate eficientă ar fi organizarea unor seminare de instruire axate pe controlul parlamentar, participarea la cursuri de formare internaționale pe tematica controlului parlamentar, schimbul de practici și experiențe cu reprezentanții altor Parlamente în ce privește utilizarea diverselor instrumente de supraveghere parlamentară.
- Este esențial ca întreaga activitate de supraveghere parlamentară să fie transparentă și accesibilă publicului. În acest sens, este necesară ordonarea subrubricilor existente pe pagina web a Parlamentului,

publicarea tuturor informațiilor care țin de aceste rubrici web și evitarea dispersării informațiilor care privesc același instrument al controlului parlamentar în diferite rubrici pe web.

Raportarea instituțiilor independente și agențiilor de reglementare în fața Parlamentului

CONCLUZII

- În lumina angajamentului Parlamentului de a exercita supravegherea și de a asigura buna funcționare a instituțiilor independente și agențiilor de reglementare, observăm o creștere semnificativă a numărului de rapoarte prezentate Parlamentului de către aceste entități și conștientizarea importanței prezentării lor Parlamentului. În anul 2023, aproximativ 88% din numărul total de rapoarte care trebuiau să fie furnizate de către instituțiile și agențiile publice au fost prezentate Parlamentului. Aproximativ același procent din autoritățile chestionate au subliniat necesitatea controlului parlamentar sub forma prezentării și examinării rapoartelor autorităților publice în Parlament.
- Procesul de raportare a instituțiilor și agențiilor publice în fața Parlamentului are mai multe deficiențe, care cuprinde toate etapele utilizării acestui instrument al controlului parlamentar. Acestea se observă la etapa de întocmire a rapoartelor, înregistrarea lor în Parlament, examinarea și audierea în comisiile permanente și în plenul Parlamentului, în procesul de monitorizare a implementării recomandărilor în rezultatul audierii rapoartelor. Principala cauză a deficiențelor în procesul de raportare este absența procedurilor clare și transparente în legislație, precum și lipsa și capacitățile insuficiente ale personalului implicat în acest proces.
- Legislația nu conține norme specifice privind modalitățile și procedurile standard pentru întocmirea rapoartelor destinate Parlamentului, cu excepția a două autorități publice. În absența unor orientări cu privire la conținutul, forma și indicatorii necesari în aceste rapoarte, fiecare instituție își dezvoltă individual structura și conținutul acestora. În plus, există și alte probleme în procesul de elaborare a rapoartelor autorităților publice, cum ar fi deficitul de personal și capacități reduse ale personalului pentru întocmirea rapoartelor, termenele limită insuficiente pentru elaborarea acestora și, într-o măsură mai mică, absența sancțiunilor în cazul în care rapoartele nu sunt prezentate la timp sau sunt prezentate cu întârziere.
- Situația rapoartelor înregistrate în Parlament evidențiază anumite aspecte, care necesită să fie luate în considerare. Pe de o parte, există rapoarte care au depășit termenele stabilite, iar unele dintre ele au fost întocmite la timp, dar înregistrate ulterior în Secretariatul Parlamentului. Pe de altă parte, autoritățile au comasat două rapoarte distincte într-un singur document, în ciuda prevederilor legale care cer prezentarea separată a acestora.
- Peste jumătate din comisiile permanente obișnuiesc să își planifice anual acțiunile de examinare a rapoartelor autorităților publice și de audiere a acestora. Cu toate acestea, nu există reguli clare referitoare la modul în care se desfășoară acest proces de planificare. Unele comisii întocmesc planuri anuale de activitate care includ acțiuni de control parlamentar, în timp ce altele se concentrează pe planificarea audierilor sau a activităților specifice de control parlamentar.
- Procesul de audiere a rapoartelor autorităților publice în comisiile parlamentare este afectat de lipsa unor proceduri clare, de deficitul de personal și de capacitățile limitate ale acestuia pentru examinarea rapoartelor. Ca urmare, procentul de audiere a rapoartelor în comisiile permanente este redus. În anul 2022, aproximativ 75% din rapoartele instituțiilor și agențiilor publice nu au fost examinate de comisiile permanente. Cu toate acestea, în 2023 s-au obținut rezultate mai bune, rămânând neexaminat doar puțin peste 50% din rapoartele instituțiilor și agențiilor publice.

- Informațiile despre activitatea detaliată a comisiilor în legătură cu textele și constatările din rapoartele autorităților publice fie lipsesc, fie sunt dispersate în diverse rubrici și subrubrici ale paginii web a Parlamentului, ceea ce face dificilă accesarea și sistematizarea lor. În anul 2022, niciun raport al comisiilor rezultat în urma audierilor nu a fost publicat pe pagina web a Parlamentului. În anul 2023, aproximativ jumătate dintre rapoartele comisiilor permanente rezultate din audieri nu au fost publicate online.
- Evaluările autorităților publice chestionate arată că organizarea audierilor în comisiile parlamentare este de la mediu la bun, fără calificative negative sau excelente. Nivelul de profesionalism al deputaților și personalului din comisiile parlamentare este în mare parte considerat satisfăcător.
- Procentul de audiere a rapoartelor instituțiilor și agențiilor în plenul Parlamentului a crescut în anul 2023 comparativ cu 2022, atingând 71% din numărul rapoartelor obligatorii de audiat conform legislației. Totuși, nu toate rapoartele audiate în plen au fost examinate în comisiile permanente, iar unele dintre acestea reprezintă restanțe care trebuiau examinate în anii precedenți.
- În absența unor proceduri și instrumente de monitorizare, Parlamentul și comisiile permanente nu excelează în supravegherea implementării recomandărilor rezultate din examinarea și audierea rapoartelor autorităților publice. În plus, adesea lipsesc răspunsurile autorităților publice responsabile, care ar trebui să informeze comisiile parlamentare despre acțiunile întreprinse și cele care nu au fost realizate. Ca observație generală, remarcăm absența pe pagina web a Parlamentului a informațiilor referitoare la procesul de monitorizare a implementării recomandărilor, inclusiv gradul de implementare, ca rezultat al audierii rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice.
- Fără un mecanism de control și informații despre progresul obținut în urma audierilor, este dificil de evaluat impactul examinării rapoartelor autorităților publice în Parlament. Aproximativ jumătate dintre autoritățile respondente nu au remarcat niciun progres sau regres în urma examinării și audierii rapoartelor de către comisii și Parlament. Totuși, aproape două treimi dintre respondenți consideră că, în perioada 2022-2023, comparativ cu anii anteriori, examinarea și audierea rapoartelor autorităților publice de către comisii și Parlament a avut un impact mai mare.
- Aplicarea sancțiunilor pentru neimplementarea recomandărilor comisiilor și Parlamentului poate părea o soluție pentru responsabilizarea autorităților publice, dar este esențial să se abordeze această măsură cu prudență. Trebuie de menținut un echilibru pentru a garanta că independența autorităților publice, care raportează Parlamentului și se află sub controlul acestuia, nu este compromisă de influențe politice nejustificate.

RECOMANDĂRI

- Pentru a spori eficiența raportării autorităților publice în fața Parlamentului ca instrument de control parlamentar, este necesară actualizarea cadrului legal. Regulamentul (Codul) Parlamentului ar trebui să includă pași clari și concreți, de la întocmirea și înregistrarea rapoartelor în Parlament, pînă la acțiunile ulterioare întreprinse de Parlament, comisiile permanente, subdiviziuni și angajații Secretariatului Parlamentului.
- Este necesar să se elaboreze și să se implementeze proceduri clare și standardizate pentru întocmirea rapoartelor de către instituțiile și agențiile publice. Aceste proceduri ar trebui să conțină prevederi detaliate referitoare la conținutul, formatul și indicatorii necesari în rapoartele prezentate Parlamentului.
- Parlamentul trebuie să supravegheze și să ia măsuri proactive pentru a se asigura că rapoartele autorităților publice sunt prezentate în termenii stabilite de legislație și respectă cerințele de raportare,

evitînd comasarea mai multor rapoarte într-un singur document. De asemenea, Secretariatul Parlamentului trebuie să înregistreze și să publice rapoartele pe pagina web fără întîrzieri.

- Comisiile permanente ar trebui să își planifice și să își organizeze mai eficient activitățile de examinare a rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice. Este necesară stabilirea unor reguli clare pentru procesul de planificare anuală, care să includă acțiuni de control parlamentar și organizarea audierilor publice asupra rapoartelor autorităților publice. Acest lucru poate fi realizat prin crearea unui calendar anual al Parlamentului, care să asigure predictibilitate și o mai bună planificare.
- Regulamentul (Codul) Parlamentului trebuie să detalieze aspectele esențiale ale procesului de examinare și audiere a rapoartelor autorităților publice în comisiile permanente și în plenul Parlamentului. Aceste aspecte includ:
 - repartizarea, analiza și audierea (obligatorie sau facultativă) rapoartelor de către comisiile permanente;
 - asistența și implicarea subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului în examinarea și audierea rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice;
 - determinarea care rapoarte sunt supuse dezbaterii în Forul Legislativ;
 - procedurile specifice de audiere a rapoartelor autorităților publice, distincte de cele pentru audieri publice generale organizate de comisiile parlamentare sau plenul Parlamentului;
 - conținutul hotărîrilor adoptate de comisiile permanente și de Parlament pe baza rapoartelor, cu recomandări care prevăd acțiuni concrete, indicatori de rezultat și termene de implementare;
 - acțiunile și consecințele în cazurile în care Parlamentul își exprimă dezacordul față de raport și evaluarea eficienței activității instituției sau agenției publice, etc.
- Pentru a asigura examinarea și audierea eficientă a rapoartelor, este crucial să se aloce resurse suplimentare și să se întărească capacitățile personalului din comisiile parlamentare. Aceasta poate implica atît formare profesională, cît și implicarea specialiștilor și subdiviziunilor din Secretariatul Parlamentului (în mod special ne referim la Direcția studii parlamentare) în analiza rapoartelor prezentate de instituțiile și agențiile publice.
- Pentru a organiza eficient audierile rapoartelor autorităților publice, comisiile permanente trebuie să structureze acest proces, acordînd prioritate în ordinea de zi, examinînd rapoartele la începutul ședinței și alocînd un interval de timp adecvat pentru fiecare raport. De asemenea, membrii comisiei trebuie să studieze în detaliu rapoartele în avans, să pregătească și să adreseze întrebări pentru a clarifica și completa informațiile prezentate în raport. În recomandările formulate, trebuie să se țină cont de specificul și cadrul normativ care reglementează activitatea entității raportoare.
- Comisiile permanente trebuie să continue activitatea și după audierea rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice, organizînd audieri publice pentru a discuta constatările acestor rapoarte sau pentru a efectua un control suplimentar asupra activității autorităților publice respective.
- Parlamentul ar trebui să creeze un mecanism de monitorizare și evaluare a implementării recomandărilor rezultate din audierile rapoartelor. Acest mecanism ar trebui să includă informarea comisiilor permanente și Parlamentului, într-un anumit termen, privind acțiunile realizate și cele nerealizate de autoritățile publice, dar și informarea plenului Parlamentului de către comisia responsabilă, într-un anumit termen de la răspunsul autorității publice, despre situația existentă.
- Este important ca Plenul Parlamentului să fie mai implicat în acest proces și să joace un rol mai activ de monitorizare. O soluție ar fi ca toate concluziile și recomandările comisiilor rezultate din audieri să fie

discutate în plenul Parlamentului, care poate adopta hotărâri transmise apoi instituțiilor publice, inclusiv ministerelor de resort, pentru implementarea măsurilor necesare.

- Parlamentul ar putea analiza posibilitatea instituirii unui mecanism de responsabilizare a autorităților publice pentru neimplementarea recomandărilor comisiilor și Parlamentului. De exemplu, se pot introduce indicatori de performanță pentru managerii autorităților publice, care să includă procentul de realizare a recomandărilor comisiilor și Parlamentului. Totuși, este crucial să se mențină un echilibru între aplicarea sancțiunilor și evitarea unui exces de rigiditate care ar putea compromite independența autorităților publice și afecta eficiența acestora.
- Recomandăm publicarea în mod sistematic și accesibil pe pagina web a Parlamentului a informațiilor despre audierea rapoartelor instituțiilor și agențiilor publice și monitorizarea implementării recomandărilor rezultate din audieri, inclusiv progresul înregistrat. Această măsură va spori transparența și va facilita comunicarea eficientă cu publicul privind impactul activității de supraveghere a Parlamentului.

Supravegherea parlamentară a instituțiilor anticorupție

CONCLUZII

- Supravegherea parlamentară a instituțiilor anticorupție, pe de o parte, este similară cu supravegherea altor autorități publice, dar pe de altă parte, prezintă particularități specifice pentru anumite instituții anticorupție. Controlul parlamentar asupra Serviciului de Informații și Securitate este efectuat de o subcomisie parlamentară specială. În ceea ce privește Procuratura Anticorupție și Ministerul Afacerilor Interne, acestea nu raportează separat Parlamentului, ci prin intermediul raportărilor efectuate de Procurorul General și Guvern.
- Controlul parlamentar asupra activității instituțiilor anticorupție este realizat în principal de comisia pentru securitate națională, apărare și ordine publică, responsabilă pentru domeniul anticorupției, subcomisia specială din cadrul acestei comisii, și de comisia juridică, numiri și imunități în cazul anumitor instituții anticorupție. Controlul include audierea rapoartelor de activitate și a altor tipuri de rapoarte elaborate de instituțiile respective, audieri pe teme legate de activitatea instituțiilor anticorupție, precum și evaluarea ex-post a actelor normative relevante pentru activitatea acestora.
- Raportarea instituțiilor anticorupție către Parlament implică aceleași provocări ca și în cazul altor autorități publice. Astfel, în perioada analizată:
 - Rapoartele Centrului Național Anticorupție și Autorității Naționale de Integritate nu sunt întotdeauna supuse audierilor în comisiile specializate sau în plenul Parlamentului.
 - Rapoartele de activitate ale Guvernului, care ar fi trebuit să includă informații despre Ministerul Afacerilor Interne, nu au fost audiate în plenul Parlamentului. Este important de menționat că raportul de activitate al Guvernului nu conține informații despre activitatea și realizările Ministerului Afacerilor Interne în domeniul anticorupției. Informațiile sumarizate privind prevenirea și combaterea corupției sunt incluse în notele de activitate anuale ale ministerului, care nu sunt prezentate și nici audiate de Parlament.
 - Raportul de activitate al Procuraturii, care include și activitatea Procuraturii Anticorupție, a fost audiat o singură dată în comisia de profil.
 - Nu există date disponibile despre audierea rapoartelor Serviciului de Informații și Securitate, probabil din cauza caracterului secret al informațiilor conținute în ele. De asemenea, raportul de activitate și cel de evaluare a integrității instituționale nu sunt făcute publice.

- Sunt puține cazuri în care comisiile permanente continuă activitatea după audierea rapoartelor instituțiilor anticorupție, nefiind organizate audieri publice pe baza constatărilor din aceste rapoarte sau pentru a efectua un control suplimentar al activității acestor autorități publice.
- Monitorizarea implementării recomandărilor reprezintă o problemă sistemică, inclusiv în ceea ce privește audierile efectuate asupra rapoartelor instituțiilor anticorupție. Instituțiile anticorupție nu furnizează răspunsuri cu privire la acțiunile întreprinse și recomandările implementate, iar pe pagina web a Parlamentului nu există informații despre procesul de monitorizare efectuat de comisii și Parlament.

RECOMANDĂRI

- Pentru a asigura o supraveghere eficientă a instituțiilor anticorupție, Parlamentul ar trebui să ia în considerare personalizarea controlului. Astfel, metodele de supraveghere pot fi adaptate în funcție de specificul fiecărei instituții anticorupție. De exemplu, subcomisia parlamentară specială responsabilă cu Serviciul de Informații și Securitate poate servi ca model aplicabil și altor instituții anticorupție.
- Recomandăm consolidarea colaborării și coordonării între comisia pentru securitate națională, apărare și ordine publică, subcomisia specială din cadrul acesteia și comisia juridică, numiri și imunități. Aceasta poate implica stabilirea unor proceduri clare pentru schimbul de informații și organizarea de sesiuni comune de audiere și evaluare a rapoartelor instituțiilor anticorupție.
- Pentru îmbunătățirea procesului de raportare a instituțiilor anticorupție către Parlament, recomandăm următoarele:
 - Rapoartele Centrului Național Anticorupție și Autorității Naționale de Integritate ar trebui să fie audiate în mod regulat în comisiile specializate și în plenul Parlamentului. Acest lucru va asigura o supraveghere adecvată și va permite deputaților să evalueze eficient activitatea acestor instituții.
 - Rapoartele de activitate ale Guvernului trebuie să includă informații detaliate despre activitatea și realizările Ministerului Afacerilor Interne în domeniul anticorupției. În plus, notele anuale de activitate ale ministerului ar trebui să fie prezentate și audiate de Parlament pentru a asigura o evaluare completă.
 - Este esențial ca Procuratura Anticorupție să fie supusă unui control parlamentar mai riguros și mai frecvent, nu doar prin audierea periodică a raportului Procuraturii Generale.
 - Deși rapoartele Serviciului de Informații și Securitate conțin informații clasificate, Parlamentul ar trebui să identifice modalități de a evalua activitatea acestei instituții într-un cadru care să respecte securitatea națională, dar și să asigure transparența necesară.
- Implementarea unor proceduri standardizate pentru ca comisiile permanente să continue activitatea după audierea rapoartelor instituțiilor anticorupție. Aceste proceduri ar putea include organizarea de audieri publice bazate pe constatările din rapoarte.
- Comisiile permanente ar trebui să continue analiza ex-post a impactului actelor normative relevante pentru activitatea instituțiilor anticorupție. Această acțiune va aduce un control suplimentar și va ajuta la identificarea posibilelor deficiențe.
- Recomandăm stabilirea unui mecanism de răspuns, care să includă următoarele obligații de planificare și raportare pentru instituțiile anticorupție:
 - dezvoltarea unui plan detaliat pentru implementarea recomandărilor, stabilind termene limită și priorități;

- elaborarea și prezentarea rapoartelor periodice privind progresul implementării recomandărilor comisiilor și Parlamentului, disponibile publicului, care includ informații detaliate cu privire la acțiunile întreprinse și recomandările implementate.
- Crearea unui sistem de monitorizare a implementării recomandărilor de către comisiile permanente și Parlament. Acesta poate lua forma unei platforme online de urmărire a implementării recomandărilor, similară cu cea dezvoltată pe pagina web a [Curtii de Conturi](#). Informațiile despre procesul de monitorizare a implementării recomandărilor trebuie să fie publice și accesibile cetățenilor.

Anexa 1. Rapoartele instituțiilor și agențiilor publice prezentate și examinate în Parlament în anii 2022 și 2023

Nr	Denumirea raportului	Termen de prezentare	Înregistrat în Parlament		Unde se audiază	Audieri în 2022		Audieri în 2023	
			2022	2023		Comisie	Plen	Comisie	Plen
1	Curtea Constituțională								
	Raportul despre exercitarea jurisdicției constituționale	pe parcursul anului	28.01.2022	9.02.2023	comisie				
2	Consiliul Superior al Magistraturii								
	Raport de activitate	pînă la 1 februarie		12.04.2023	comisie				
	Raportul asupra modului de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești	pînă la 1 aprilie							
3	Procuratura Generală								
	Raport despre activitatea Procuraturii	pînă la 31 martie	22.03.2022	20.03.2023	comisie	Decizie CJNI 29.06.2022			
4	Avocatul Poporului								
	Raportul anual despre respectarea drepturilor omului în Republica Moldova	pînă la 15 martie	21.03.2022	15.03.2023	Plen	Decizie CDORI 11.05.2022	HP nr.157 16.06.2022	Decizie CDORI 11.04.2023	HP nr.195 14.07.2023
5	Banca Națională a Moldovei								
	Raportul anual al BNM	pînă la 1 iunie	1.06.2022	16.06.2023	Plen				
	Raportul privind activitatea de supraveghere desfășurată	anual	31.05.2022	31.05.2023	comisie				
	Raport cu analiza situației macroeconomice și o previziune pe termen mediu a inflației și a indicatorilor macroeconomici principali	trimestrial, pînă la 45 de zile de la sfîrșitul trimestrului de gestiune			comisie				
6	Comisia Națională a Pieții Financiare								
	Raport de activitate	pînă la 1 iunie	1.06.2022	30.05.2023	Plen				
7	Curtea de Conturi								
	Raportul de activitate	pînă la 1 mai	29.04.2022	28.04.2023			Raport CCFP 15.02.2023	HP nr.42 3.03.2023	
	Rapoartele auditorului asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea BS, BASS și FAOAM	pînă la 1 iunie	1.06.2022	30.05.2023 (FAOAM , BS , BASS)	Plen	CCFP 15.06.2022 (BASS, FAOAM)	Raport CCFP 14.06.2023 (BS)	Raport CCFP 14.06.2023 (BASS)	9.06.2023 (BS)
	Raportul anual asupra administrării și întrebunțării resurselor financiare publice și patrimoniului public	pînă la 15 septembrie	14.09.2022	15.09.2023		CCFP 22.06.2022 (BS)	Raport CCFP 14.06.2023 (FAOAM)		
8	Comisia Electorală Centrală								
							Raport CCFP 15.02.2023	HP nr.41 3.03.2023	

	Raportul privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale	1 iunie	1.06.2022	9.06.2023	Plen	Decizie CJNI 16.06.2022	HP nr.240 28.07.2022	CJNI 21.06.2023	HP nr.194 14.07.2023
9	Centrul Național Anticorupție								
	Raportul de activitate	pînă la 31 martie	4.03.2022	6.03.2023	Plen		HP nr.224 21.07.2022	Raport CSNAOP (CJNI) 3.05.2023	HP nr.117 12.05.2023
	Raport cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale	pînă la 30 martie		21.03.2023	comisie			Raport CSNAOP 4.05.2023	
10	Serviciul de Informații și Securitate								
	Raportul de activitate	pînă la 1 iunie			comisie				
	Raport privind implementarea Strategiei securității informaționale și Planului de acțiuni	pînă la 31 martie	1.04.2022	22.05.2023	comisie				
	Raport cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale	pînă la 30 martie			comisie				
11	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat								
	Raportul de activitate	anual	28.02.2022	27.02.2023	comisie				
12	Consiliul Concurenței								
	Raportul de activitate		31.05.2022	23.05.2023					8.06.2023
	Raportul anual privind ajutoarele de stat acordate	pînă la 1 iunie	27.12.2022	—	Plen	CEBF 18.06.2022		CCFP 1.03.2023	HP nr.319 26.10.2023
13	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică								
	Raportul anual privind activitatea ANRE	pînă la 30 iunie	30.06.2022	30.06.2023	Plen			CEBF 6.12.2023	
	Raportul financiar și raportul de audit	în 10 zile de la raportul de audit	29.04.2022	20.04.2023	comisie				
	Raportul privind monitorizarea pieței produselor petroliere	pînă la 15 martie	22.03.2022	14.03.2022	comisie				
14	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal								
	Raportul de activitate	pînă la 15 martie	14.03.2022	15.03.2023	Plen			CSNAOP 26.04.2023	HP nr.103 28.04.2023
15	Consiliul pentru egalitate								
	Raportul general privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării	pînă la 15 martie	15.03.2022	17.03.2023	Plen	Decizie CDORI 20.04.2022	HP nr.140 26.05.2022	Decizie CDORI 27.04.2023	HP nr.173 23.06.2023
16	Agencia Națională pentru Soluționarea Contestațiilor								
	Raportul anual de performanță	pînă la 15 martie	15.03.2022	21.04.2023	Plen			Raport CCBF 10.05.2023	HP nr.111 11.05.2023
17	Fondul privind garantarea depozitelor în sistemul bancar								
	Raportul de activitate	4 luni de la încheierea anului	29.04.2022	28.04.2023	Plen ⁹⁰				
18	Autoritatea Națională de Integritate								
	Raportul de activitate	pînă la 31 martie	29.03.2022	29.03.2023	Plen	Decizie CJNI 23.06.2022	HP nr.175 1.07.2022		

⁹⁰ Din 1.10.2023 se va prezenta în comisia permanentă de profil (vezi art.5 din [Legea nr.160/2023](#) cu privire la garantarea depozitelor în bănci)

19	Consiliul Audiovizualului						
	Raportul de activitate	pînă la 1 martie	28.02.2022	24.02.2023	Plen	CCECTSMM 28.03.2023	HP nr.82 14.04.2023
20	Institutiya Publica Compania "Teleradio-Moldova"						
	Raportul de activitate			30.01.2023			
	Raportul privind executarea bugetului	pînă la 1 februarie			comisie	CCECTSMM 24.05.2023	HP nr.120 25.05.2023
	Raportul de activitate al Consiliului de supraveghere și dezvoltare		31.01.2022	30.01.2023			